

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

**Školka plná pohody, školka plná
zábavy**

Školní vzdělávací program byl zpracován v souladu s RVP PV pro předškolní vzdělávání VÚP Praha 2004 a podle upraveného Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání, kde byla provedena změna na základě ustanovení zákona č. 178/2016 Sb., kterým se mění zákon 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů a který nabývá účinnosti od 1. 9. 2022

1	Identifikační údaje	3
1.1	Název ŠVP	3
1.2	Údaje o škole	3
1.3	Zřizovatel	4
1.4	Platnost dokumentu	4
2	Charakteristika školy.....	5
2.1	Základní údaje.....	5
2.2	Dlouhodobý plán školy	5
3	Podmínky vzdělávání	6
3.1	Věcné (materiální) podmínky	6
3.2	Životospráva	7
3.3	Psychosociální podmínky.....	8
3.4	Organizace chodu	9
3.5	Řízení mateřské školy	11
3.6	Personální zajištění.....	12
3.7	Formy spolupráce se zákonnými zástupci, dalšími sociálními partnery a dalšími institucemi	13
3.8	Zabezpečení výuky dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.....	14
3.8.1	Pojetí vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními	17
3.8.2	Systém péče o děti s přiznanými podpůrnými opatřeními v mateřské škole	17
3.8.3	Podmínky vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními	18
3.9	Zabezpečení výuky dětí mimořádně nadaných	19
3.10	Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let	21
3.10.1	Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let	21
4	Organizace vzdělávání	22
5	Charakteristika vzdělávacího programu	23
6	Vzdělávací obsah	26
6.1	Principy a metody vzdělávání	26
6.2	Třídní vzdělávací program	28
6.3	Uspořádání témat ŠVP.....	29
6.4	Integrované bloky.....	30
6.4.1	Malíř podzim.....	30
6.4.2	Kouzelná zima	53
6.4.3	Jak se rodí jaro	78
6.4.4	Čarovné léto	99
7	Dílčí projekty a programy	113
8	Systém evaluace	117
8.1	Oblasti autoevaluace	117
8.2	Cíle a kritéria autoevaluace	118
8.3	Nástroje autoevaluace.....	119
8.4	Časové rozvržení autoevaluačních činností a odpovědnosti pedagogů	119

1 Identifikační údaje

1.1 Název ŠVP

NÁZEV ŠVP: Školní vzdělávací program MŠ Nerudova 53, České Budějovice

VZDĚLÁVACÍ PROGRAM: Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání 2004 , a podle upraveného Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání , kde byly provedeny úpravy na základě ustanovení zákona č. 178/2016 Sb., kterým se mění zákon 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů a který nabývá účinnosti od 1. 9. 2022.

Konkretizované očekávané výstupy RVP PV

MOTIVAČNÍ NÁZEV: Školka plná pohody

1.2 Údaje o škole

NÁZEV ŠKOLY: Mateřská škola, Nerudova 53, České Budějovice

ADRESA ŠKOLY: Nerudova 53, České Budějovice, 37004

JMÉNO ŘEDITELE ŠKOLY: Mgr. Petra Waldaufová

KONTAKT:

Kancelář ředitelna 601389386 (387426020 – pouze dopoledne)

Zástupce pro ped. 602692822

Vedoucí stravování 602692822

1.třída-Berušky 601389385

2 třída-Myšky 601389384

3.třída-Žabky 601389383

4.třída-Motýlci 605561173

5.třída-Broučci 601389386

6.třída-Skřítki 601389387

www.msnerudova.cz

IČ: 70877637

RED-IZO: 600057160

KOORDINÁTOŘI TVORBY ŠVP: Mgr. Petra Waldaufová, Bc. Petra Křížková,
Bc. Marcela Hronková

1.3 Zřizovatel

NÁZEV ZŘIZOVATELE: Statutární město České Budějovice

1.4 Platnost dokumentu

PLATNOST OD: 1. 9. 2022

VERZE ŠVP: 3

ČÍSLO JEDNACÍ: 26 /2022

DATUM PROJEDNÁNÍ V PEDAGOGICKÉ RADĚ: 29.8. 2022

.....

ředitel školy

Mgr. Petra Waldaufová

.....

Razítko školy

2 Charakteristika školy

2.1 Základní údaje

Umístění školy v obci: v širším centru města České Budějovice

Druh provozu školy: Celodenní

Velikost školy:

6 tříd se nachází v ulici Nerudova 53

Počet školních budov: 3

Počet zaměstnanců: pedagogický sbor – 13, provozní zaměstnanci – 8, zaměstnanci šk. kuchyně -4 a 1 účetní

Venkovní areál školy: oplocený komplex budov se školní zahradou

Od **1.4.2015** do **30.6.2022** bylo součástí MŠ Nerudova 53 odloučené pracoviště Rudolfovska 34 (1 třída s počtem 15 dětí)

2.2 Dlouhodobý plán školy

- Obnova hraček- doplnění hracích koutků na třídách
- Oprava dopadových ploch zahradních prvků a hřiště.
- Doplnění školní zahrady o nové prvky dle výběru
- Velká oprava elektroinstalace na hospodářském pavilónu MŠ dle platných norem-vypracován projekt /zakázka velkého rozsahu/
- Velká oprava elektroinstalace na hlavním a vedlejším pavilónu-1.-6.tř.dle projektů /zakázka velkého rozsahu/

3 Podmínky vzdělávání

3.1 Věcné (materiální) podmínky

Dostatečně velké prostory.

Nábytek i ostatní vybavení je přizpůsobeno antropometrickým požadavkům.

Vybavení hračkami, pomůckami, náčiním, materiály a doplňky odpovídá počtu dětí i jejich věku.

Hračky a pomůcky jsou umístěny tak, aby si je děti mohly samostatně brát.

Děti se svými výtvary podílejí na výzdobě interiéru budovy.

Zahrada svým vybavením umožňuje rozmanité pohybové a další aktivity.

Všechny vnitřní i venkovní prostory mateřské školy splňují bezpečnostní a hygienické normy dle platných předpisů.

Zařízení má typizované parametry mateřské školy, je to zařízení účelové k provozu předškolního vzdělávání dětí. Technický stav budov a zahrady doznal v tomto období potřebné obnovy a modernizace. Na všech pavilónech školy byla vyměněna okna a opatřena novými žaluziemi a vyměněny všechny venkovní dveře. Také byly opraveny a natřeny fasády budov školy včetně klempířských prvků. Dochází i k vnitřním stavebním úpravám na škole a ke kompletním výměnám podlahových krytin a koberců. Zdravotně-hygienická zařízení se modernizovala na všech umývárkách a toaletách pro děti i zaměstnance školy. Byly rekonstruovány všechny kuchyňky pro výdej stravy, opraveny výtahy pro přepravu stravy do pater. Stavebních úprav doznaly i prostory v pavilónu po jeslích. Škola se zbavila starého nábytku a děti dostaly do všech tříd nový nábytek vyhovující antropometrickým požadavkům, regály na lehátka a lůžkoviny, skříňky, stoly, židličky, nová lehátka a hrací koutky., do šaten nové šatnové bloky a lavice, pro p. učitelky do tříd učitelské sestavy s policemi a nástěnkou. K 1.4.2015 byla otevřena 7.tř.odloučeného pracoviště v ulici Rudolfovska. Tato třída byla vybavena novými podlahovými krytinami, novým nábytkem a dalším novým vybavením jako jsou hračky, nádobí apod.

Snažíme se, aby vybavení a hračky pro děti bylo zejména z přírodních materiálů, eliminujeme PVC.

Obměňuje se prádlo- nová dětská povlečení, přikrývky a polštářky pro odpočinek dětí a ručníčky do umývárny, vybavení kuchyňek novými myčkami a nádobím - hrníčky, tácky, talířky, přístroje, prostírání..

Na pavilónu po jeslích je 5. a 6.třída. Prostor je zde členěn na samostatné menší jídelny, samostatné odpočívárny, ateliéry pro výtvarné a pracovní činnosti, kuchyňky pro výdej jídla, slunné třídy a praktické terasy. Šatny jsou velké a vzdušné. Ideální prostředí pro třídy s menší kapacitou a třídy smíšené./ sourozenci, děti od 3-6 let/

Na hlavní budově jsou menší šatny, ale prostorné třídy a herny, kabinety pomůcek a kabinety pro učitelky. Na 1. poschodí je i sborovna. Také byly opraveny terasy před budovami umožňující pohyb dětí na koloběžkách.

Terasa před prodaným pavilonem JČU byla zrušena a plocha zatravněna. Rozšířil se tak hrací

prostor pro děti na školní zahradě. Novým oplocením byl uzavřen vstup na školní zahradu u budovy JČU.

Školní kuchyně byla uzpůsobena hygienickým požadavkům, je velmi dobře technicky vybavena. Zahradu ošetřuje odborně zahradnická firma, která provádí prořezávku keřů, čištění zeleně, zasetí tráv, byly navezeny kmeny a kameny.

Zabezpečení školy je sledováno smluvně ostrahou – zabezpečovací VD službou, hospodářský pavilón je opatřen zabezpečovací technikou. Vstup do tříd je zabezpečen kamerovým systémem s domácím telefonem, v šatnách dětí mechanickou zábranou k samovolnému otevření dětí. Zásobování školní kuchyně a prádelny je zajištěno elektricky zavíranou bránou.

3.2 Životospráva

Dětem je nabízena plnohodnotná a vyvážená strava.

Děti mají stále k dispozici ve třídě dostatek tekutin.

Mezi jednotlivými podávanými pokrmy jsou dodržovány doporučené intervaly.

Je zajištěn denní rytmus a řád.

Pobyt venku respektuje doporučenou délku.

Je respektována individuální potřeba aktivity a spánku.

Výživa dětí je důležitou součástí předškolního vzdělávání. Nejde jen o pouhé přijetí pokrmu pro zachování tělesných funkcí člověka, ale za ním se skrývá i hluboký duševní význam doprovázející přijímání potravy. Týká se to estetického stolování, kultury stravování a sebeobsluhy dětí u jídla, a vztahu k potravinám jako takovým. Jídlo je dětem připravováno dle přísných norem ve školní kuchyni na hospodářském pavilónu a převáženo na kuchyňky jednotlivých tříd. Děti při stolování používají prostírání. K dispozici jsou servírovací stolky, odkud si mohou samostatně podávat svačinu a u oběda salát a pití. Oběd servírují dětem na talíře kuchařky a na 5.a 6.třídě uklízečky přímo z várnic. Nádobí je umýváno v myčkách.

Děti se podílejí i vlastní činností na přípravě některých pokrmů v rámci svých TVP– práce s potravinou.

Na škole funguje pitný režim po celý den pobytu dítěte v MŠ. Děti si mohou i mimo čas podávání jídla podle věku požádat nebo si samy nalít čaj z konvice, a to i při pobytu na školní zahradě.

Jídelníčky jsou sestavovány dle platných výživových norem a technologií, je poskytována pestrá strava s dostatkem ovoce, zeleniny, luštěnin, ryb. Pokrmy jsou připravovány dle přísných platných předpisů. Snažíme se častěji zařazovat jídla, která mají děti obzvlášť v oblibě. Mezi jídly je dodržován vhodný interval. Děti nenutíme do jídla, ale snažíme se, aby všechno alespoň ochutnaly a naučily se tak zdravému stravování.

Usilujeme o co nejlepší podmínky pro vydatný pohyb a pobyt dětí na čerstvém vzduchu, zejména na školní zahradě. Děti jsou každodenně dostatečně dlouho venku podle počasí.

Zařazujeme i výlety do přírody s rodiči dětí, plavání nejstarších dětí, účast dětí na sportovních hrách a pravidelná zdravotní cvičení.

Respektujeme individuální potřebu spánku dětí. Některé děti přicházejí do MŠ už v časných ranních hodinách, ale většina dětí po 8 hod. Všechny děti musí odpočívat minimálně 30 minut. Do spaní nikdo dětí nenutí. Pro starší děti je připraven program aktivit a her, pro mladší nespavé děti prohlížení leporela, odpočinek s plyšovou hračkou, knížkou.

Učitelky se samy chovají podle zásad zdravého životního stylu a poskytují dětem přirozený vzor.

3.3 Psychosociální podmínky

Rovnocenné postavení všech dětí.

Vytváříme podmínky, aby se děti v mateřské škole cítily dobře, spokojeně a bezpečně.

Volnost a osobní svoboda dětí je vyvážena potřebným řádem.

Vzdělávací nabídka odpovídá mentalitě dítěte a jeho potřebám.

Dětem je nabízena plnohodnotná a vyvážená strava

Možnost postupné adaptace nově přichozím dětem.

Respektování potřeb dětí.

Děti nejsou neúměrně zatěžovány, či neurotizovány spěchem a chvatem.

Pravidla soužití jsou nastavena.

Pedagogický styl je podporující a projevuje se vstřícnou a naslouchající komunikací.

Pedagogický styl počítá s aktivní spoluúčastí a samostatným rozhodováním dítěte.

Pedagog se vyhýbá negativním slovním komentářům, nenásilně ovlivňuje prosociální vztahy (prevence šikany).

Uspořádání života dětí ve třídách s waldorfskými prvky pedagogiky je z hlediska organizace podmíněno rytmem roku, týdne a dne. Slavení křesťanských svátků patří k této výchově a je velmi důležité pro pěstování určitých zvyků, poznávání symbolů a obrazů.

Pravidelně se střídají činnosti spontánní, při kterých může dítě projevit svou vůli a tvořivou sílu, a činnosti řízené, kdy se dítě cítí být součástí širšího společenství a učí se ctít projevenou vůli druhého. Týdenní režim dne dětí je přizpůsoben potřebám a přáním dětí, je součástí Třídních vzdělávacích programů jednotlivých tříd.

Scházení a rozcházení dětí je konkretizováno v Režimu dne školy společného všem třídám, děti se scházejí od 6.hod na hlavním pavilónu a od 7 hod. již fungují všechny třídy.

Školní řád stanovuje scházení dětí do 8.30 hod., aby nebyl narušován komunitní kruh a další dopolední činnosti dětí - ranní cvičení, hygiena , svačina dětí a další společné činnosti.

Přirozená autorita učitelky: Vše, co učitelka a rodiče s dětmi dělají nebo co děti chtějí dělat, je nutno provázet plnou vnitřní účastí. Současná pedagogika řadí osobnost učitele mezi nejdůležitější determinující činitele úspěchu výchovné vzdělávacího procesu. V tomto ohledu jsou zmiňovány tři faktory: odborné vzdělání, pedagogicko-psychologická příprava a vysoké morální vlastnosti, na jejichž základě je možno formovat určité vzory a normy chování pro dítě. Základem takovéto autority se pak stává určitý vztah, jehož součástí je důvěra.

Vyřazujeme nezdravou soutěživost mezi dětmi, srovnávání výsledků.

Pedagogický styl našich učitelek je vstřícný a sympatizující, založený na partnerském vztahu k dítěti. To se odráží na velkém zájmu rodičů o umístění dětí v naší MŠ.

Adaptace dětí na prostředí MŠ probíhá dvěma způsoby: krátkými pobyty dítěte s rodiči ve třídě a na společných setkáních všech nově přihlášených dětí s rodiči a učitelkami hned po zápisu do MŠ v červnu, kde si děti hrají a dospělí řeší problematiku a dotazy týkající se docházky dítěte do MŠ. Velmi se osvědčilo. Dále účastí nových dětí na slavnostech třídy.

Všichni zaměstnanci školy respektují potřeby dětí, reagují na ně a napomáhají v jejich uspokojení. Převažuje pozitivní hodnocení, oceňování snahy a žádoucího chování. Podporujeme u dětí nebát se pracovat samostatně a důvěřovat si. Osobní svoboda a volnost dítěte je respektována do určitých mezí, vyplývajících z řádu chování a norem na třídách , které si třída stanoví. Snažíme se eliminovat dětskou agresivitu a podporovat neprůbojné děti.

Děti jsou seznamovány s jasnými pravidly chování ve skupině tak, aby se ve třídě vytvořila pozitivní psychosociální atmosféra. Všechny děti mají v naší MŠ stejná práva, stejné možnosti i stejné povinnosti. Ctíme zásady poslušnosti, důslednosti a systematičnosti. Více tolerance k chování mladších dětí a více nároků na chování dětí z posledního ročníku před vstupem do 1.tř. ZŠ.

3.4 Organizace chodu

Denní řád je dostatečně pružný, reaguje na individuální možnosti dětí.

Řízené zdravotně preventivní pohybové aktivity jsou zařazovány pravidelně (několikrát v týdnu).

Děti nacházejí potřebné zázemí, klid, bezpečí i soukromí.

Poměr spontánních a řízených činností je v denním programu vyvážený.

Děti mají dostatek času i prostoru pro spontánní hru.

Děti jsou podněcovány k vlastní aktivitě a experimentování.

Jsou vytvářeny podmínky pro individuální, skupinové i frontální činnosti.

Je dbáno na osobní soukromí dětí.

Plánování činností vychází z potřeb a zájmů dětí.

Pro realizaci plánovaných činností jsou vytvářeny vhodné materiální podmínky.

Nejsou překračovány stanovené počty dětí ve třídě, spojování tříd je maximálně omezeno.

Organizace mateřské školy se řídí Školským zákonem 561/2004 Sb., Organizací školního roku , Školním řádem školy a další platnou legislativou uvedenou v Organizačním řádu školy. Pobyt dětí je zajišťován zejména Školním řádem školy a Režimem dne, s nímž jsou seznámeni rodiče již při zápisu dětí do MŠ a hned na prvních zahajovacích schůzkách v září, stále je k dispozici k nahlédnutí v šatnách dětí. Škola lpí na pravidelné docházce dětí , včasném ranním scházení do 8.30 hod a adekvátním rozcházení dětí. Délku pobytu dítěte v MŠ ze zákona stanovuje ředitelka již v přijímacím řízení.

Rozdělení do tříd :

Na hlavní budově jsou v přízemí na 1.a 2.tř.zařazeny děti 3-4 leté a na 1.poschodí na 3. a 4.tř.děti 5-6 leté. Na malém pavilónu po jeslích jsou zařazeny děti v 5.a 6.tř.od věku 3-6 let. v tzv. věkově smíšených třídách. Každá třída má svůj denní řád i týdenní řád. Denní řád je přizpůsobován činnostem a potřebám dětí. Umožňujeme dětem, aby mohly pracovat svým tempem a aktivizujeme jejich touhu po věděni a experimentování.

Do denního programu jsou pravidelně zařazovány hry a výtvarné činnosti, komunitní kruh, řízené zdravotně preventivní pohybové aktivity formou pohybových, hudebně-tanečních her a motivačních cviků, hygiena, stolování, řízené činnosti jazykové, hudební, literární, poznávací, vytváření matematických a časových představ ad.

Děti mají velkou podporu, nacházejí svoje zázemí, mají dostatek času na spontánní hru a činnosti. Novým dětem učitelky umožňují uchýlit se do koutku, pokud se nechtějí účastnit společné činnosti, pozvolně se učí zapojovat do společných činností.

Plánování činností s dětmi je systematické, učitelky zpracovávají tematické bloky k ročnímu období, plánují činnosti pro děti v návaznosti na pravidelné slavnosti a vytváří krátkodobé plány na období měsíců nebo 14 dnů. Vše zveřejňují na nástěnkách pro rodiče.

Podporujeme zejména skupinové a i praktické činnosti, frontální postup volíme zejména při komunitním kruhu a řízené činnosti pro celou třídu.

Pro realizaci plánovaných činností jsou vytvářeny vhodné materiální podmínky v úzké spolupráci s rodiči dětí. /viz. spolupráce s rodiči/

3.5 Řízení mateřské školy

Povinnosti, pravomoci a úkoly všech pracovníků jsou jasně vymezeny.

Je vytvořen funkční informační systém.

Při vedení zaměstnanců ředitelka zapojuje spolupracovníky do řízení.

Ředitelka vyhodnocuje práci všech zaměstnanců.

Pedagogický sbor pracuje jako tým, zve ke spolupráci rodiče.

Plánování pedagogické práce a chodu mateřské školy je funkční.

Ředitelka vychází z analýzy a využívá zpětné vazby.

Ředitelka vypracovává školní vzdělávací program ve spolupráci s ostatními pedagogy.

Mateřská škola spolupracuje se zřizovatelem a dalšími organizacemi v místě.

Povinnosti, pravomoci a úkoly všech pracovníků jsou jasně vymezeny v Organizačním řádu školy a Pracovním řádu.

Vnitřní informační systém zajišťují vedoucí úseků, kteří zodpovídají za plynulý chod školy. Dále prostřednictvím zástupkyně ředitelky MŠ a formou nástěnky před kanceláří ředitelky MŠ. Vedoucí zaměstnanci se pravidelně schází a řeší problémy na provozních poradách. /pedagogové, provozní a školní kuchyně/

Při řízení zaměstnanců ředitelka vytváří ovzduší vzájemné důvěry a tolerance, zapojuje spolupracovníky do řízení MŠ, ponechává jim dostatek pravomocí a respektuje jejich názor. Podporuje a motivuje spoluúčast všech členů týmů na rozhodování o zásadních otázkách školního vzdělávacího programu.

Ředitelka školy vypracovává Školní vzdělávací program ve spolupráci s ostatními učitelkami školy. Plánování pedagogické práce a chodu MŠ se opírá o předchozí analýzu na provozních a pedagogických radách a využívá zpětné vazby. Z výsledků jsou vyvozovány závěry pro další práci. Rozbor kladů a záporů-viz. evaluační proces a Závěrečná hodnotící zpráva o škole se projevuje v Ročním plánu MŠ a v tříletém hodnocení v rámci ŠVP.

Ředitelka vyhodnocuje práci všech zaměstnanců společně s vedoucími úseků a zástupkyní ředitelky, stanovuje jasné zásady hodnocení zaměstnanců.

Mateřská škola spolupracuje se svým zřizovatelem-Statutárním městem Č. Budějovice, a dalšími orgány státní správy- Krajským úřadem pro Jihočeský kraj, se základními školami poblíž MŠ, zejména soukromou ZŠ Waldorfskou na Máji, ZŠ Kubatova, Nerudova a J.Š.Baara, s Pedagogicko-psychologickou poradnou, Speciálním zdravotním centrem na Husově ulici a Speciální MŠ v Dlouhé ulici, poskytujících pomoc při řešení integrace dětí s výchovnými problémy nebo s postižením a sestavováním individuálních výchovných a vzdělávacích plánů a zajišťováním vzdělávacích potřeb pro tyto integrované děti..

Velmi dobře spolupracujeme s Pedagogickou fakultou JČU, na všech třídách MŠ umožňujeme studentkám pedagogické fakulty vykonávat praxe. Také studentky Střední pedagogické školy v Prachaticích mohou u nás vykonávat pedagogickou praxi.

3.6 Personální zajištění

Služby pedagogů zajišťují optimální pedagogickou péči.

Je zajištěno překrývání přímé pedagogické činnosti v každé třídě v rozsahu dvě a půl hodiny. Pedagogové mají předepsanou odbornou kvalifikaci, popřípadě si ji doplňují.

Pedagogický sbor funguje na základě jasně vymezených pravidel.

Pedagogové se průběžně sebevzdělávají.

Pedagogové se chovají profesionálně

Personální podmínky jsou příznivé, pedagogičtí pracovníci MŠ mají předepsanou odbornou a pedagogickou kvalifikaci. Na škole pracuje 13 učitelek, z toho 10 učitelek má ukončené bakalářské nebo magisterské studium na PF pro předškolní vzdělávání.

Učitelky si rozšiřují svoji odbornost na seminářích pořádaných na Pedagogické fakultě JČU, seminářích vzdělávacích center: NIDV-Národní vzdělávací institut pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, seminářů a jiných institucí s akreditovanými programy. Všechny učitelky se vzdělávaly na semináři - Maxík - Stimulační program pro předškolní děti a děti s odloženou školní docházkou a zároveň v pedagogice Franze Ketta.

Plán dalšího vzdělávání učitelek je aktualizován potřebám a možnostem školy a nabídkám školicích středisek. Důraz dáváme i na sebevzdělávání učitelek. Ředitelka poskytuje učitelkám dostatek příležitostí a materiálů pro jejich další vzdělávání a pro řádné vedení předepsané dokumentace. /metodiky z UIV, Barevné kamínky, odbornou literaturu z nakladatelství SEVT a SEND, časopisy, odkazy na web. stránky /

Na naší mateřské škole probíhají ve vybraných třídách pedagogické praxe studentek Pedagogické fakulty JČU – poslání naší MŠ i veškerá pedagogická činnost je v souladu s filosofií výuky na fakultě tzn. studentky v praxi vidí uplatňování technik efektivní komunikace, pozitivní motivace a ocenění, společné vyvozování pravidel, využití techniky komunitního kruhu, dále se seznamují s prostředky a technikami budování a rozvíjení prosociálních vztahů ve skupině založených na ohleduplnosti, toleranci a empatii.

Pedagogický sbor se „omladil“ novými učitelkami, které vystřídaly starší kolegyně odcházející na zaslouženou penzi. Mezi všemi učitelkami je velmi přátelský vztah, mají zájem o vzájemnou spolupráci a odpovědně přistupují k pedagogické péči o děti. Pedagogové jednají, chovají se a pracují profesionálním způsobem. Služby učitelek jsou organizovány k zabezpečení optimální péče o děti. Na škole jsou jasně stanovená bezpečnostní opatření s dětmi.

Vzájemné hospitace učitelek zaručují jednotný systém práce s dětmi a tím i snadný přechod dětí ze tříd s nízkou věkovou hranicí do předškolních tříd.

Informační systém funguje prostřednictvím Organizačního řádu školy, Školního řádu školy, Provozního řádu školy a Pracovního řádu, pravidelných porad, předáváním úkolů a přijímáním informací přímo vedením MŠ / ředitelkou, zástupkyní, a pracovníky úseků úklidu a stravování, pověřených vedením /. Další informace jsou sdělovány na nástěnce u ředitelny, kde zaměstnanci zapisují svoji docházku.

Hodnocení pedagogů probíhá prostřednictvím rad nebo osobním jednáním ředitelky MŠ. Hospitační činnost je zaměřena průběžně na všechny učitelky. /viz. Plán hospitační činnosti./

3.7 Formy spolupráce se zákonnými zástupci, dalšími sociálními partnery a dalšími institucemi

Ve vztazích mezi pedagogy a rodiči panuje oboustranná důvěra a otevřenost.

Pedagogové sledují konkrétní potřeby jednotlivých dětí, respektive rodin.

Rodiče mají možnost podílet se na dění v mateřské škole.

Pedagogové pravidelně informují rodiče o individuálních pokrocích dítěte.

Pedagogové nabízí poradu rodičům.

Pedagogové chrání soukromí rodiny a zachovávají diskrétnost.

Prezentace školy na veřejnosti se děje **formou slavností**, výtvarných a sportovních soutěží a zejména přesvědčivým působením na rodinu dítěte zapojováním do dění školy. Je-li dítě spokojeno, jsou spokojeni i rodiče.

Spoluúčast rodičů na vzdělávání a chodu školy je plně vyhovující., funguje na základě partnerství. Ve vztazích mezi učitelkami a rodiči dětí je důvěra a otevřenost. Pravidelný denní kontakt v šatnách nebo na třídě s rodiči umožňuje sdělovat si informace o dítěti a společných postupech při jeho výchově. Na častých třídních schůzkách jsou společně řešeny organizační záležitosti, příprava a účast rodičů na společných akcích a slavnostech. Sečteme-li setkání rodičů s učitelkami na schůzkách a slavnostech, bývá to i více než 10 krát za školní rok.

Rodiče intenzivně podporují – sponzorují MŠ i materiálně a vlastní prací.

Rodiče mají na učitelky také kontakt prostřednictvím SMS na mobil učitelky, což pomáhá k osobnímu kontaktu zúčastněných stran na výchově dětí.

Rodiče jsou formou nástěnek v šatnách informováni o dění ve škole, mají možnost seznámit s TVP-s probíhajícím blokem /tématem/, se Školním řádem, podmínkami k zajištění bezpečnosti a ochrany dětí, s Rozvrhem týdne, s hodnocením školy, Ročním plánem i Školním vzdělávacím programem a dalšími aktuálními informacemi, např. Organizací školního roku.

Specializované služby, jako logopedie, rehabilitace či jiná péče o děti se speciálními vzdělávacími potřebami jsou zajišťovány ve spolupráci s příslušnými odborníky (speciálními pedagogy ze Spec. pedag. center a Pedagogicko - psycholog. poradnou).

3.8 Zabezpečení výuky dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Pro vysoký počet dětí na všech třídách nejsme v této době schopni integrovat děti se spec. vzdělávacími potřebami.

Dítětem se speciálními vzdělávacími potřebami je dítě, které k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření - § 16 odst. 1, 2, 3 školského zákona. Začlenění podpůrných opatření do jednotlivých stupňů stanoví Příloha č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb.

3.8.1 Poskytování bezplatné jazykové přípravy v předškolním vzdělávání

S účinností od 1. září 2021 je nastaveno systémové řešení vzdělávání cizinců ve školách vyhláškou č. 271/2021 Sb., kterou se mění vyhláška č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, a č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů (s výjimkou některých ustanovení, která platí až od školního roku 2022/23).

Vymezení pojmů:

Cizinec je fyzická osoba, která není občanem České republiky, včetně občana Evropské unie. V případě, že má fyzická osoba dvojí občanství, z nichž jedno z nich je české, se taková osoba nepovažuje za cizince. Žáci cizinci mají v souladu s § 20 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, nárok na bezplatnou jazykovou přípravu k začlenění do základního vzdělávání.

Dítě/žák s nedostatečnou znalostí češtiny může být také občan ČR, který s ohledem na odlišný mateřský jazyk v rodině nebo dlouhodobý pobyt v zahraničí neovládá dostatečně vyučovací jazyk. Tyto děti/žáci nemají podle stávajících právních předpisů (§ 20 školského zákona) nárok na bezplatnou jazykovou přípravu. Podpora je jim poskytována školami dle individuálních potřeb s možností využití podpůrných opatření podle § 16 školského zákona s ohledem na odlišné kulturní prostředí a životní podmínky. Tyto děti/žáky je možné za určitých podmínek zařadit do skupiny pro jazykovou přípravu poskytovanou dětem/žákům cizincům (podrobněji dále).

3.8.1.1 Podmínky pro vzdělávání dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

Dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka je poskytována jazyková příprava pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání.

Ředitelka mateřské školy zřídí skupinu pro bezplatnou jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání v souladu s vyhláškou č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, pokud jsou v mateřské škole alespoň 4 cizinci v povinném předškolním vzdělávání. Vzdělávání ve skupině pro jazykovou přípravu je rozděleno do dvou nebo více bloků (dle potřeby) v průběhu týdne.

Ředitelka mateřské školy může na základě posouzení potřebnosti jazykové podpory dítěte zařadit do skupiny pro jazykovou přípravu rovněž jiné děti, než jsou cizinci v povinném předškolním vzdělávání, pokud to není na újmu kvality jazykové přípravy.

Jako podpůrný materiál je využíváno Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro povinné předškolní vzdělávání.

<https://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/vzdelavani-zaku-cizincu>

3.8.1.2 Zásady práce s dítětem s odlišným mateřským jazykem /OMJ/

Pedagog při práci s dítětem s OMJ dodržuje následující zásady:

- hovoří pomalu a zřetelně; stojí čelem k dítěti
- k hovoru využívá témata, která jsou dítěti známá a blízká;
- užívá ustálené jednoduché instrukce a slovní spojení, instrukce sděluje posloupně po jedné;
- klade jednoduché otázky, dává dostatek času na odpověď;
- při použití jazykových prostředků současně napomáhá dítěti k porozumění využíváním neverbálních prostředků (gesta, mimika), pokud je to možné, řeč opírá o vizuální oporu (obrázky, předměty);
- srozumitelně a vstřícně seznamuje dítě s uspořádáním dne a nastavenými pravidly, používá k tomu dostupnou oporu včetně spolupráce s ostatními dětmi;

- seznamuje dítě se základy české kultury a společnosti, života v obci, a to v běžných situacích, které se dítěte a jeho života bezprostředně dotýkají.

3.8.1.3 Způsoby práce

- děti zařazujeme do her v menších skupinách
- pracujeme v menších skupinách nebo individuálně
- využíváme vizualizace např. režimu, činností, míst
- využíváme komplexní péče (podpora logopeda, speciálního pedagoga, asistenta pedagoga, spolupráce s rodinou)
- jsme správný mluvní vzor
- rozvíjíme slovní zásobu (pasivní i aktivní), pracujeme s obrázky podle tematických celků
- podporujeme mluvní apetit
- zařazujeme rytmizační cvičení – rytmizace podle obrázků, 1–3slabičná slova, drobné hříčky, říkadla, hrajeme na nástroje
- zpíváme – jednoduché popěvky, doplňování textu, melodizace jedno- až tříslabičných slov
- pracujeme s knihou
- rozvíjíme smyslové vnímání – zraková a sluchová percepce
- rozvíjíme orientaci v čase a prostoru – na sobě, na druhých, v prostoru
- rozvíjíme paměť, pozornost a myšlení
- střídáme činnosti (na začátku častěji zařazujeme činnosti, které nejsou závislé na jazyku: hudební, pohybové, výtvarné)
- pracujeme s piktogramy

3.8.1.4 PLPP

MŠ vypracuje pro děti s OMJ plán pedagogické podpory /PLPP/

PLPP je podpůrné opatření 1.stupně a představuje minimální úpravu metod, organizace a hodnocení vzdělávání. Použije se pro dítě, u kterého se projevuje potřeba úprav ve vzdělávání nebo školských službách a zapojení v kolektivu.

PLPP obsahuje popis obtíží dítěte, stanovení cílů podpory a způsobů vyhodnocování naplňování plánu. PLPP se vyhodnocuje nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpůrného opatření.

3.8.2 Pojetí vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními

Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami je třeba jejich naplňování přizpůsobovat tak, aby maximálně vyhovovalo dětem, jejich potřebám i možnostem. Snahou pedagogů je – stejně jako ve vzdělávání dětí, které speciální vzdělávací potřeby nemají – vytvoření optimálních podmínek k rozvoji osobnosti každého dítěte, k učení i ke komunikaci s ostatními a pomoci mu, aby dosáhlo co největší samostatnosti.

Pro děti s přiznanými podpůrnými opatřeními prvního stupně je ŠVP podkladem pro zpracování PLPP a pro děti s přiznanými podpůrnými opatřeními od druhého stupně podkladem pro tvorbu IVP. PLPP zpracovává škola samostatně, IVP zpracovává škola na základě doporučení ŠPZ.

3.8.3 Systém péče o děti s přiznanými podpůrnými opatřeními v mateřské škole

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování PLPP- plán pedagogické podpory.

Plán pedagogické podpory (PLPP) sestavuje učitelka mateřské školy ve spolupráci s ostatními učitelkami s cílem stanovení metod práce s dítětem, organizace vzdělávání a způsobů kontroly osvojení znalostí a dovedností dítětem, potřeby úprav ve vzdělávání a zapojení v kolektivu. PLPP má písemnou podobu. Ředitel školy stanoví termín přípravy PLPP a organizuje společné schůzky se zákonným zástupcem, pedagogy a dítětem.

Vyhodnocení PLPP obsahuje popis problémů při vzdělávání, které byly v rámci PLPP podporovány, hodnocení účinnosti podpory a změny ve vzdělávání včetně návrhu pro další rozvoj dítěte.

Pokud k naplnění vzdělávacích potřeb nepostačují podpůrná opatření v rámci PLPP, ředitel školy doporučí dítěti využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení za účelem posouzení jeho speciálně vzdělávacích potřeb.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování IVP.

Individuální vzdělávací plán (IVP) zpracovává učitelka mateřské školy ve spolupráci s pedagogy podílejících se na vzdělávání dítěte, se školským poradenským zařízením, dítětem a zákonným zástupcem na základě doporučení školského poradenského zařízení. Ředitel školy stanoví termín přípravy IVP, organizuje společné schůzky se zákonným zástupcem, pedagogy a dítětem.

IVP obsahuje informace o úpravách obsahu vzdělávání dítěte, časové a obsahové rozvržení vzdělávání, úpravy metod a forem vzdělávání a hodnocení dítěte a případné úpravy výstupů ve vzdělávání dítěte. Je zpracován bez zbytečného odkladu a v průběhu školního roku podle potřeb dítěte doplňován. Součástí IVP je i termín vyhodnocení naplňování IVP a může též obsahovat i termín průběžného hodnocení IVP, je-li to účelné.

Vyhodnocení IVP obsahuje popis problémů při vzdělávání, které byly v rámci IVP podporovány, hodnocení účinnosti podpory a změny ve vzdělávání včetně návrhu pro další rozvoj dítěte.

Do systému vzdělávání žáků se SVP jsou zapojeny zájmové organizace, vzdělávací instituce v rámci DVPP pedagogů. Je využívána metodická podpora na metodickém portále RVP.CZ

Školní poradenské pracoviště je tvořeno ředitelem školy, který koordinuje jeho činnost, vedoucí učitelkou a dalšími pedagogy .

Specifikace provádění podpůrných opatření a úprav vzdělávacího procesu dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.

Jako podpůrná opatření pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami jsou na naší MŠ využívána podle doporučení školského poradenského zařízení a přiznaného stupně podpory zejména:

a) v oblasti metod výuky:

- respektování odlišných stylů vzdělávání jednotlivých dětí
- metody a formy práce, které umožní častější kontrolu a poskytování zpětné vazby dítěti
- důraz na logickou provázanost a smysluplnost vzdělávacího obsahu
- respektování pracovního tempa dítěte a poskytování dostatečného času k zvládnutí úkolů (relaxace)
- hodnocení dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami má podporovat vzdělávací činnosti dítěte, důvěru v samo sebe (slovní hodnocení, motivace dětí)

b) v oblastech organizace výuky:

- střídání forem a činností během vzdělávání
- využívání skupinové výuky

c) realizace speciálně pedagogické péče, jsou-li tato podpůrná opatření dítěti doporučena školským poradenským zařízením a zákonný zástupce dítěte souhlasil s jejich poskytováním, zařazení speciálně pedagogické péče přizpůsobujeme vzdělávacím možnostem a předpokladům dítěte s přiznanými podpůrnými opatřeními v rámci IVP.

Příklady konkrétních zaměření předmětů speciálně pedagogické péče jsou uvedeny v Příloze č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb.

3.8.4 Podmínky vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními

Podmínky pro vzdělávání dětí vždy odpovídá individuálním potřebám dětí. Podmínky pro vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními stanovuje školský zákon a vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. Učitel zajišťuje tyto podmínky s ohledem na vývojová a osobnostní specifika těchto dětí a je vzdělán v oblasti speciální pedagogiky.

V oblasti zabezpečení výuky dětí s tělesným postižením:

Snahou pedagogů je vytvořit i těmto dětem optimální podmínky k rozvoji jejich osobnosti, k učení i ke komunikaci s ostatními a pomoci mu, aby dosáhlo co největší samostatnosti při respektování individuálních potřeb a možností dítěte. Integrujeme děti- celiaky, integrovali jsme dítě s poruchou pohybového aparátu, nyní i dítě s poruchou sluchu.

V oblasti zabezpečení výuky dětí se sociálním znevýhodněním:

Druhou skupinu představují děti se sociálním znevýhodněním. Jsou to děti s oslabeným rodinným zázemím či děti, které pocházejí z jazykově odlišného prostředí. Je třeba podpořit zejména jejich sníženou sociální adaptabilitu či zvýšenou potřebu v některé oblasti s uplatněním stimulačních metod. / integrujeme děti z romských rodin a jiných národnostních menšin- anglicky mluvících zemí, maďarské, slovenské, čínské a vietnamské /

V oblasti zabezpečení výuky dětí se sluchovým postižením:

Je dodržována předepsaná sluchová hygiena.

Jsou využívány kompenzační pomůcky.

Vzdělávání probíhá ve vhodném komunikačním systému.

Tyto děti ve spolupráci se školskými poradenskými zařízeními, dle dohodnutého individuálního výchovného plánu včleňujeme do kolektivu dětí. Na základě podrobné diagnostiky sledujeme co nevhodnější postupy ve výchově a vzdělávání.

V oblasti zabezpečení výuky dětí s poruchami řeči:

Je zajištěna těsná spolupráce s odborníky a s rodiči dítěte.

3.9 Zabezpečení výuky dětí mimořádně nadaných

Zadáva specifické úkoly dítěti.

Zajišťuje didaktické pomůcky.

Zajišťuje doplnění a prohloubení vzdělávací nabídky.

Nabízí aktivity podle zájmu a mimořádných schopností či mimořádného nadání dítěte.

Při výběru konkrétních úkolů pro nadané děti si učitelka všímá několika skutečností. Ne všechny úkoly totiž mají u nadaných dětí rozvojetvorný efekt, některé mohou být pro ně příliš jednoduché a neposkytují možnosti pro variabilitu obtížnosti. Stále máme na mysli, že učitelka pracuje s celou dětskou skupinou, v níž jen několik dětí zvládne nejobtížnější variantu úkolu, kdežto ostatní děti pouze její lehčí verzi. Při výběru úkolů pro nadané děti:

- Vybíráme spíše komplexnější úkoly než úkoly úzce zaměřené.

- Vybíráme úkoly s možností variace obtížnosti.
- Vybíráme úkoly s možností kooperativních i kompetitivních aktivit.
- Nebojíme se zadat „práci“ dětem domů.

Pravidla, průběh tvorby, realizace a vyhodnocení PLPP a IVP mimořádně nadaného dítěte.

Individuální vzdělávací plán (IVP) mimořádně nadaného dítěte zpracovává učitelka mateřské školy ve spolupráci s ostatními učitelkami mateřské školy, se školským poradenským zařízením, dítětem a zákonným zástupcem na základě doporučení školského poradenského zařízení.

IVP obsahuje údaje o způsobu poskytování individuální pedagogické, speciálně pedagogické nebo psychologické péče mimořádně nadanému dítěti, vzdělávací model pro mimořádně nadané dítě, údaje o potřebě úprav v obsahu vzdělávání dítěte, časové a obsahové rozvržení obsahu vzdělávání, volbu pedagogických postupů, způsobů zadávání a plnění úkolů, způsob hodnocení, seznam pomůcek a materiálů, personální zajištění. Součástí IVP je termín vyhodnocení naplňování IVP a může též obsahovat i termín průběžného hodnocení IVP, jeli to účelné.

Vyhodnocení IVP obsahuje hodnocení účinnosti podpory a změny ve vzdělávání včetně návrhu pro další rozvoj dítěte.

IVP může být zpracován i na dobu kratší než je školní rok. Je zpracován bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 1 měsíce od obdržení doporučení a v průběhu školního roku může být upravován. Ředitel školy zajistí písemný informovaný souhlas zákonného zástupce dítěte.

Do systému vzdělávání dětí nadaných a mimořádně nadaných jsou zapojeny zájmové organizace, vzdělávací a kulturní instituce v rámci nabídky programů dítěti i DVPP pedagogů. Je využívána metodická podpora na Metodickém portále RVP.CZ, Aktivní škola, Centrum nadání.

Jako podpůrná opatření pro nadané a mimořádně nadané dítě jsou na naší škole využívána podle doporučení školského poradenského zařízení a přiznaného stupně podpory zejména:

- a) v oblasti metod výuky:
 - cílená podpora a rozvoj kreativity
 - individualizace výuky a pedagogického přístupu, diferencované kurikulum pro nadané
 - metody a formy práce umožňující schopnost vidět věci z nových, různých úhlů
 - metody k uvolnění tvořivých sil, s podporou nápaditosti, hravosti, přemýšlení, tvořivosti
 - podpora vlastních cest při řešení úkolu
 - podpora objevování souvislostí, zákonitostí, vztahů
- b) v oblastech organizace výuky:
 - vytváření skupin, ve kterých se vzdělávají nadané děti
 - rozšíření obsahu vzdělávání nad rámec stanovený školním vzdělávacím programem

- vytváření skupin pro vybranou činnost s otevřenou možností volby na straně dítěte
- předčasný nástup do 1. ročníku
- zadávání specifických úkolů, úloh
- příprava a účast na soutěžích, vystoupeních
- nabídka mimoškolních činností, zájmových aktivit pořádaných školou

3.10 Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let

Dvouleté děti se nejvíce učí nápodobou, situačním učením, vlastním prožitkem a především hrou. Často vyžadují opakování činností, potřebují pravidelné rituály, zpravidla udrží pozornost jen velmi krátkou dobu. Podmínkou úspěšné pedagogické práce je citlivé přizpůsobování organizace se střídáním nabídky činností, trénováním návyků a praktických dovedností, ponecháním co největšího prostoru pro volné hry a pohybové aktivity

3.10.1 Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let

Dítě ve věku od dvou do tří let má některé potřeby jiné nebo intenzivnější než děti starší. Potřebuje stálý pravidelný denní režim, dostatek emoční podpory, zajištění pocitu bezpečí, přiměřeně podnětné prostředí a činnosti, více individuální péče, srozumitelná pravidla.

Péče o děti od dvou do tří let je organizačně a provozně zajištěno v souladu s platnými právními předpisy. (Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, středním odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů; zákon č. 563/2004, o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů; zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, ve znění pozdějších předpisů (a příslušné prováděcí předpisy); vyhláška č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů; vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných; vyhláška č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých, ve znění pozdějších předpisů a další.)

4 Organizace vzdělávání

Kritéria přijetí dítěte:

Děti jsou přijímány na základě Žádostí o přijetí do MŠ v průběhu vyhlášeného týdne, obvykle koncem března a začátkem dubna. Zápis a Kritéria přijímání dětí stanovuje ředitelka školy po domluvě s odborem školství Magistrátu města Č. Budějovice.

Děti jsou do MŠ přijímány podle nového školského zákona 561/2004 Sb. Rodičům je vydáno, na základě přijaté Žádosti o přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání a přiloženého Evidenčního listu s razítkem pediatra dítěte o povinném očkování, ředitelkou MŠ Rozhodnutí o přijetí či nepřijetí dítěte do MŠ i s kritérii přijetí. Postupuje se dle platného správního řádu. Se Školním řádem školy a Směrnicí k vybírání úplaty za předškolní vzdělávání jsou rodiče seznámeni předem a opětovně na seznamovacích hracích schůzkách na třídách s novými dětmi a rodiči, konaných v červnu a zahajovacích schůzkách v září.

U pozdějších nástupů dětí během školního roku preferujeme účast dítěte s rodiči na slavnostech a akcích třídy a krátkým pobytem matky s dítětem v MŠ. Díky výborné spolupráci učitelek s rodiči dětí probíhá adaptace klidně a pohodově. Rodiče si tuto formu chválí.

Podrobnosti o pravidlech a organizaci MŠ jsou obšírně uvedeny ve Školním vzdělávacím programu, Režimu dne dětí a Organizaci školního roku, Provozním řádu MŠ, Pracovním řádu a Organizačním řádu pro zaměstnance, které jsou přílohou ŠVP a rodiče jsou s těmito dokumenty seznámeni při zahajovacích schůzkách a formou nástěnek.

MŠ aktualizuje svoje vlastní webové stránky: <http://www.msnerudova.cz/>, na nichž jsou směrnice MŠ k dispozici.

Vnitřní uspořádání školy a charakteristika jednotlivých tříd:

Mateřská škola uskutečňuje předškolní vzdělávání dětí v 6 třídách, na dvou pavilonech školy.

Třídy mateřské školy jsou buď homogenní na hlavním pavilonu: 1.a 2.tř. děti 3-4 leté v přízemí, na poschodí 3.a 4.tř.děti 5-6 leté, na těchto třídách pro vysoký počet dětí jsou 2 učitelky nebo heterogenní-na pavilonu po jeslích v 5.a 6.tř., kde jsou zařazeny děti od 3-6 let, zde je malá kapacita, na obě třídy jsou jen 3 učitelky. Provoz je v těchto třídách od 7-16.00 hod., ostatní provoz je pro děti těchto dvou tříd zajištěn na hlavním pavilonu, v 1.tř./ viz. příloha Režim dne v MŠ Všechny třídy se zaměřují ve svých třídních vzdělávacích programech na začlenění waldorfských prvků pedagogiky a pedagogiky Franze Ketta.

Charakteristika vzdělávacího programu

Vzdělávací cíle a záměry:

Naše MŠ využila od r. 2004 možnosti zařadit do svého programu pro předškolní vzdělávání dětí osvědčené alternativní metody, v našem případě jsme zařadili **prvky waldorfské pedagogiky**. Efektivita tohoto rozhodnutí je zřejmá z obrovského zájmu rodičovské veřejnosti o zařazení dítěte do naší MŠ.

Filosofií naší školy je rozvíjet samostatné, zdravé a sebevědomé děti cestou přirozené výchovy, položit základy celoživotního vzdělávání všem dětem podle jejich možností, zájmů a potřeb, nadále rozvíjet péči o děti se specifickými vzdělávacími potřebami a děti talentované.

Chceme, aby dítě v naší mateřské škole, bylo šťastné a spokojené, našlo si své kamarády a optimálně se rozvíjelo. Do dalšího života si odneslo morální hodnoty, na kterých bude moci stavět svůj život.

Na základech osobnostního přístupu pomáhat dítěti, budovat si pocit důvěry v lidi a okolní svět, zažívat pocit bezpečí a jistoty. Zároveň vést děti k samostatnosti a zodpovědnosti za své činy a chování.

O co usilujeme-naše záměry:

- Tvořit dětem atmosféru láskyplného přijetí, aby se v prostředí naší MŠ cítily plně přijímány a v bezpečí.
- Umožnit dětem šťastné dětství, prodchnuté láskou dospělých a bohaté na citové zážitky a vychovat svobodného člověka.
- Podpořit svým přístupem celkovou adaptabilitu, poskytnout individuální péči a starostlivost v co nejširší míře všem dětem.
- Zajišťovat podnětné prostředí pro všestranný rozvoj dětí, poskytnutí prostoru pro rozvoj člověka v jeho celistvosti.

Vzdělávání dětí na MŠ probíhá v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání dle školského zákona.

Nabízíme v jednotlivých třídních vzdělávacích programech nejen kvalitní standardní péči o děti ale i alternativní pojetí se zapojením waldorfských prvků pedagogiky. V rámci TVP si pedagogové MŠ svobodně volí koncepční záměr třídy, konkrétní vzdělávací obsah, způsob jeho strukturování, volbu metod, prostředků i forem práce. Rozpracování do integrovaných a dílčích bloků a témat je

ponecháno každé třídě v třídních programech s vlastním obsahem a časovým plánem. Respektuje věk, možnosti a zkušenosti dětí, podmínky třídy, zaměření třídy.

Veškeré snažení všech zaměstnanců školy směřuje k tomu, aby zde bylo dítě maximálně šťastné, spokojené a úspěšné.

Než opustí děti mateřskou školu a jdou do 1.třídy základní školy, snažíme se, aby si osvojily zejména kompetence k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a občanské. Jedná se o soubory dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého jedince.

Formy a metody práce:

- **prosociální činnosti** - založené na vzájemné spolupráci a kooperaci dětí
- **situační učení** – založené na vytváření a využívání situací, které poskytují dítěti srozumitelné praktické ukázky životních souvislostí tak, aby se dítě učilo dovednostem a poznatkům v okamžiku, kdy je potřebuje a lépe tak chápalo jejich smysl. Dítě se učí tím, že jedná, koná a prožívá konkrétní situace, nejde jen o pouhé využívání situací tak, jak se naskytanou, ale jde o cestu nasměrovanou vstříc určitému cíli, z hlediska dítěte má bezprostřední a přirozený charakter, jde o to, citlivě sladit, co dítě dělá a co chce dělat s tím, co má a mělo by dělat. Prožité situace a jednání poskytnou příležitost k získání zkušeností, ke kterým se dítě dále vrací, zpracovává je a má možnost si je opakovaně vyzkoušet. Vlastní proces poznávání je důležitější než konkrétní výsledek. Úkolem učitelky je, aby prostřednictvím připravovaných situací vytvářela podmínky k tomu, aby se zdánlivě nahodile získané zkušenosti každého dítěte postupně skládaly v logicky funkční vztahy, síť vzájemných souvislostí a základ osnovy budoucího poznatkového systému (kognitivních struktur).
- **spontánní sociální učení** – založené na principu přirozené nápodoby, proto dětem poskytujeme ve všech činnostech a situacích, které se v průběhu dne v mateřské škole vyskytnou, vzory chování a postojů, které jsou k nápodobě a přijímání vhodné, které jsou z morálního hlediska žádoucí.
- **kooperativní učení** – založené na vzájemné spolupráci dětí, kdy se děti učí rozdělovat si role a úkoly, plánovat činnosti, spolupracovat a pomáhat si, radit si, vyvíjet společné úsilí, kontrolovat a hodnotit společnou práci.
- **činnosti učení** – učení, při němž dítě není pasivním příjemcem (objektem výchovně vzdělávacího procesu), ale projevuje vlastní iniciativu, koná, jedná a je aktivní, učí se na základě vlastních činností intelektových řešení problémů i praktických (řešení praktických situací).
- **aktivity řízené** – didakticky zacílená činnost, která je pedagogem přímo nebo nepřímo motivovaná, která je dítěti nabízena a v níž je zastoupeno spontánní a záměrné (cílené a

plánované) učení. Tyto činnosti mohou probíhat zpravidla v menší skupině či individuálně, protože se učitelky dostatečně překrývají .

- **aktivity spontánní** - zejména samostatná tvořivá hra, která je stěžejní činností v období předškolního věku.
- **hra** – sledování a rozbor dětské hry a hra se stává cestou k poznání dítěte.

Aktivity spontánní a řízené jsou provázané a vyvážené dle potřeb dětí.

Didaktický styl vzdělávání na naší MŠ je založen na **principu vzdělávací nabídky s prvky waldorfské pedagogiky** , na individuální volbě a aktivní účasti dítěte.

Role pedagoga : pedagog je průvodcem dítěte na jeho cestě za poznáním, probouzí v něm aktivní zájem a chuť dívat se kolem sebe, naslouchat a objevovat, iniciuje vhodné činnosti, připravuje prostředí a nabízí dětem příležitosti, jak poznávat, přemýšlet, chápat a porozumět sobě, všemu kolem sebe stále účinnějším způsobem.

5 Vzdělávací obsah

Instituce poskytující předškolní vzdělávání, resp. jejich učitelé, sledují při své práci tyto *rámcové cíle* (záměry):

- 1. rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání**
- 2. osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost**
- 3. získání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí**

Tyto rámcové cíle ve svém celku vyjadřují základní orientaci pro předškolní vzdělávání i každodenní práci učitele. Tyto cíle je třeba vnímat tak, že pokud jsou naplňovány, směřuje vzdělávání k utváření základů klíčových kompetencí, neboť zasahuje-li vzdělávání zároveň oblast poznatků, hodnot a postojů, získává dítě dovednosti mnohostrannější, dokonalejší a prakticky využitelnější.

Vzdělávací obsah se stanovuje pro celou věkovou skupinu společně, tj. pro děti ve věku zpravidla od 3 do 6 (7) let.

Je snahou formulovat vzdělávací obsah v RVP PV tak, aby odpovídal specifice předškolního vzdělávání, jeho integrované podobě a činnostní povaze. Z toho důvodu:

- vzdělávací obsah představuje kompaktní, vnitřně propojený celek, jehož členění do oblastí je třeba vnímat pouze jako pomocné
- „učivo“ je vyjádřeno v podobě činností, ať už praktických, či intelektových, popř. v podobě příležitostí
- pojem „učivo“ je nahrazen pojmem „vzdělávací nabídka“, který vyjadřuje žádoucí formu prezentace „učiva“ dítěti
- očekávané výstupy mají, stejně jako vzdělávací nabídka, činnostní povahu

5.1 Principy a metody vzdělávání

Obecným principem výchovně vzdělávacího procesu je harmonický rozvoj dítěte předškolního věku s důrazem na oblast citovou a morální. Vzhledem k tomu, že dítě v této době potřebuje svoje síly k rozvoji a upevnění stavby orgánů a své tělesnosti, není tato výchova zaměřena pouze na rozvoj intelektu, ale je výchovou napodobováním. Je třeba poskytnout dětem co nejširší nabídku toho, co rozvíjí vůli, možnost spoluprožívat a spoluvytvářet život v MŠ a jejím blízkém okolí.

V prvním sedmiletí je dítě zcela v zasetí smyslových vjemů, schopnost identifikace je v této fázi největší. Dítě má přirozenou potřebu rytmu nejen co se týká spánku a bdění, klidu a aktivity, ale i opakování pohybu, zvuku a rytmu. Proto je důležité rozdělení dne, týdne, měsíce i roku. Všechno se opakuje v pevném rytmu, střídá se napětí s uvolněním.

S vědomím těchto vývojových zákonitostí jsou organizovány některé výchovně vzdělávací postupy v MŠ v úzké spolupráci s rodiči.

- V oblasti rozvoje **vůle** je kladen důraz na poskytování vhodných vzorů k napodobování, vytvoření spořádaného okolí s pevným životním rytmem jak základem pro vnitřní jistotu a vlastní smysl pro pořádek, pěstování motorických a tělesných schopností, schopnosti čelit překážkám, rozvíjet odvahu .

Osobnost učitelky vnímáme jako nejdůležitější determinující činitel výchovně vzdělávacího procesu. Dítě přirozeně přijímá naše postoje a soudy a ztotožňuje se s nimi, proto je kladen důraz na osobnost učitelky nejen jako odborníka profesionála, ale jako člověka s vysokým morálním kreditem, od něhož si dítě může osvojovat vzorce žádoucího chování. Vhodnými vzory jsou např. postavy ze slavností Sv. Michaela-symbol odvahy a schopnosti čelit překážkám nebo Sv. Martina-symbol lidského soucítění, vzájemné pomoci a úcty apod.

V období předškolního věku dítě podle R. Steinera absorbuje vše, co jej obklopuje, proto klademe důraz na tzv. připravenost prostředí. Výchovně nejdůležitější je pro nás otázka kvality podnětů, jímž je dítě vystavováno a oslovováno. Při vytváření prostoru pro dítě nám jde o to, aby se dítěti dostalo co nejpřesnějších smyslových vjemů. Takovou službu vykonávají hračky a předměty vyrobené z přírodních materiálů, které představují původní a přirozenou informaci o světě kolem nás. Hračka z přírodního materiálu nebo přírodnina sama (plody, kousky dřev, hedvábí, vlna, kámen, písek, hlína, vosk...)nesou v sobě stále svou životní sílu oslovující smysly dítěte. Preferujeme právě tuto jednoduchost, čistotu tvarů a organický původ předmětů, zejména v dnešní době plné nejrůznějších náhražek všeho druhu. S dětmi tvoříme roční koutky.

Velmi důležitým fenoménem je princip rytmu a řádu, který malému dítěti umožňuje základní orientaci v prožívání času a je pro dítě základním zdrojem bezpečí a jistoty. Proto si s dětmi vytváříme různé druhy rituálů-oslavy ročních svátků, narozenin, slavností, rituály pojící se k sebeobslužným činnostem, pravidelný poslech pohádek...přispívají zároveň k pochopení skutečnosti, že svět má svůj řád a řídí se určitými pravidly-„svět je dobrý“ a dále dětem pomáhají při osvojování a upevňování návyků.

Sebedůvěru dětí posilujeme tak, že všechny činnosti jsou nastaveny prosociálně a podporují kooperaci mezi dětmi. V činnostech zcela eliminujeme prvky soutěživosti a děti mezi sebou nesrovnáváme-důraz tedy není kladen na výkon, ale na dosahování osobního optima každého dítěte dle jeho. Při hodnocení dětí se opíráme o „silné“ stránky dítěte, o to, co se daří a na čem může dítě dále stavět. Více oceňujeme snahu než výsledný produkt.

Při pěstování motorických, tělesných a pohybových schopností dítěte velmi vyzdvihujeme plnohodnotný přirozený volný pohyb venku. Preferujeme pohybové aktivity dětí.

- V oblasti rozvoje **cítění** jde o umožnění rozvoje tvůrčí fantazie prostřednictvím volné hry, pěstování sociálních, kulturních, uměleckých i vyjadřovacích schopností, při malování vnímání barev a jejich vnitřní podstaty, pomoci uměleckého zážitku z pohádek, přírody, říkadel a písní je dítě vedeno k prožití sebe sama v souvislostech kulturně historických i přírodních, pěstujeme cit pro empatii.

S dětmi zpíváme při každé příležitosti. Zpěv není koncipován jako samostatná oblast-řízená činnost, nýbrž je organickou součástí života v naší MŠ. Provází např. různé činnosti, jimž se věnujeme-pečení, pěstitelské, relaxační cvičení, hry dětí, ukládání dětí k odpolednímu spánku...neboť „hudba je pohybem duše“-R.Steiner.

Pravidelná četba pohádek vztahujících se k tématu má stálé místo v denním programu. Pohádky mají dětem poskytnout prostor pro poznání hlubšího charakteru-prožitek situací, jednajících postav...jde nám o celkovou kultivaci dítěte prostřednictvím literatury a to jak v oblasti citů, kulturně uměleckých i vyjadřovacích schopností, ale též o rozvoj sociální citlivosti a tolerance a emoční inteligence.

Umělecký aspekt waldorfské pedagogiky nespočívá v pěstování uměleckých dovedností dítěte, ale v tvořivém přístupu k životu jako takovému. Děti mohou tvořit podle svých představ a fantazie, přičemž výsledek jejich tvorby nemusí vždy vyhovovat našim představám (např. sluníčko nemusí být vždy žluté, ale je třeba i modré, protože víme, že děti vidí svět, i sluníčko, každé jinak, tak nějak po svém a potřebují to svoje vidění svobodně vyjádřit).

- V oblasti **myšlení** je cílem zprostředkovávat a charakterizovat dětem určité jevy tak, aby samo dítě docházelo k vytvoření vlastních i obecných pojmů na základě vlastní zkušenosti, tvořit nevědomě působící zkušenosti a návyky, klást důraz na rozvoj řeči a možnost komunikace. "Vznešené vědomí a čisté myšlení."

Velmi důležitým fenoménem je **princip rytmu a řádu**

Není pro nás prioritní výběr témat, jejich množství nebo spektrum, ale významná je především kvalita poznatků a jevů, které dítě poznává. Nejde o vnější-hotové-poznatky předkládané učitelkou, ale o to, aby dítě k pochopení pojmů dospělo vlastní aktivitou a samostatnou myšlenkovou činností-viz .metody a formy práce v naší MŠ.

5.2 Třídní vzdělávací program

Vzhledem k tomu, že jsme sedmitřídní mateřská škola, **učitelky na každé třídě si vytvářejí svůj vlastní TVP " šitý dětem na míru"** , kde se jednotlivé oblasti vzdělávání rozlišují na základě vztahů, které si dítě postupně vytváří k sobě samému, druhým lidem i okolnímu světu, respektive na

základě přirozených interakcí, do kterých dítě v rámci těchto vztahů vstupuje, v nichž žije, rozvíjí se a vyrůstá, učí se a taky vzdělává. Vzdělávací obsah je v RVP PV uspořádán do pěti vzdělávacích oblastí: biologické, psychologické, interpersonální, sociálně-kulturní a environmentální. Tyto oblasti jsou nazvány:

1. Dítě a jeho tělo
2. Dítě a jeho psychika
3. Dítě a ten druhý
4. Dítě a společnost
5. Dítě a svět

Každá oblast zahrnuje tyto vzájemně propojené kategorie: dílčí cíle (záměry), vzdělávací nabídku a očekávané výstupy (předpokládané výsledky).

Dílčí cíle – co učitel v průběhu předškolního vzdělávání u dítěte podporuje.

Vzdělávací nabídka jako prostředek vzdělávání představuje – co učitel dítěti nabízí.

Očekávané výstupy jsou dílčí výstupy vzdělávání – co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže.

Tyto oblasti vzdělávání jsou účinně propojeny, vzájemně se ovlivňují a vytvářejí společně fungující celek, v životní skutečnosti nedělitelný. Obsah jednotlivých oblastí předškolního vzdělávání v rámcovém programu se stejně jako v životě prolíná, prostupuje, vzájemně se podmiňuje, dílčí cíle i dosahované kompetence dítěte na sebe navazují a vzájemně se doplňují na některých místech pak i částečně překrývají. V rámci různých oblastí se tak přirozeně mohou i opakovat.

5.3 Uspořádání témat ŠVP

Obsah bloků odpovídá vzdělávacímu obsahu stanovenému ve vzdělávací nabídce v RVP PV. Činnosti nabízené v rámci ŠVP (TVP) jsou různorodé a zasahují do všech oblastí lidského konání. Rozvíjejí intelektové i praktické schopnosti a dovednosti dítěte, prohlubují jeho poznání, obohacují jeho praktickou zkušenost a zvyšují praktickou využitelnost toho, co se dítě naučí.

Integrované bloky svým obsahem vzájemně navazují, doplňují se, mohou se prolínat a přecházet plynule jeden do druhého.

Integrované bloky se vztahují k určitému tématu, vycházejí z praktických životních problémů a situací nebo jsou zaměřeny k určitým činnostem, k praktickým aktivitám apod. Mohou tak mít podobu tematických celků, projektů či programů.

5.4 Integrované bloky

5.4.1 Malíř podzim

Název integrovaného bloku	Malíř podzim
Oblast	Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět
Charakteristika integrovaného bloku	Malíř podzim - Období dozrávání V tomto integrovaném bloku je hlavní snahou učitelky nejvíce usnadnit adaptaci na nové prostředí a nové lidi. Pomocí her a hravých situací, které vytváří a přirozeně navozuje, sbližuje děti v kolektivu a učí je společně si hrát a tvořit. Učí dítě chránit si své soukromí, vyjadřovat názor a upevňovat umění dohodnout se. Sama je příkladem vzájemného respektu a umění přijímat žádoucí i odmítat nežádoucí chování. Jasně vyjadřuje své názory na určité jednání a chování. Svou přirozeností a otevřeností vytváří láskyplné a bezpečné prostředí. Pomocí tohoto tématu chceme podporovat dětská přátelství, sdílet druhé individuality a umět jim naslouchat. Prostřednictvím osobních rozhovorů a uvítací třídní schůzky navazujeme kontakt s rodiči a snažíme se tak vytvářet ovzduší důvěry a pohody. Dovolíme rodičům vstupovat do třídy s jejich dětmi. Připravovat společné s rodiči tradiční oslavy a udržovat lidové zvyklosti. V „předškolní“ třídě je na dítě kladen větší nárok ve všech oblastech rozvoje, přijímají větší zodpovědnost za své chování a jednání. V heterogenních třídách za pomoci starších dětí a sourozenců učí mladší děti sebeobsluze. Hygienické návyky, které dítě má osvojené již z rodiny, postupně rozvíjíme a upevňujeme. Při stolování dáváme dětem více samostatnosti při sebeobsluze i při výběru jídla. Postupně uvádíme děti do pravidel třídy a rituálů, které patří k waldorfské pedagogice. Prožijeme si společně Michaelskou slavnost. Smyslem slavnosti je umožnit dětem poznat pocit, že odvaha nás přivede k poznání. Boj s drakem je vlastně boj se všemi překážkami, které v životě potkáme, hledání odvahy postavit se všem nepříjemným strachům. Mít sílu a odvahu pro pomoc sobě i druhým, nikdy však

Název integrovaného bloku	Malíř podzim
	pro to, abychom ji obrátili proti druhým a zneužili tak svých schopností. Nastavit v dětech vědomí, že archanděl Michael bdí nad každým z nás, že je připraven pomáhat, každému jednotlivci bez podmínek a posílit vědomí, že nikdo není na světě sám! Michaelské svátky souvisejí se svobodou v rozhodování a vnitřní silou – vůlí člověka. Je to svátek světla. Prostřednictvím aktivit pomoci dětem najít posilu pro jejich odhodlání k dobrým činům. Dítě pak může vykročit s novou odvahou do listopadového šera a z něj pak do světel adventního a vánočního času. Vést děti k pozorování přírodních cyklů, jejich střídání a upevnit si vědomí o významu a smyslu těchto období. Naučit děti vnímat podzim jako období, kdy slunce ukládá své světlo a teplo do plodů a semen. Že voňavé barevné plody putují do spižíren a sklepů – učíme děti uklízet v sobě i kolem sebe. Rozšiřujeme dětem vědomí o tom, co vše nám příroda poskytuje a dává. Že to, co nespotřebujeme, zůstane v přírodě pro elementární bytosti, pro další růst a život (zetlelé listy a plody). Stromy stahují svoji sílu do kořenů a zahalují se do podzimního hávu. Příroda nám vydává své dary a nádhernými barvami se s námi na čas loučí... Zkusíme si umlít obilí a přiblížit si cyklus setí, růstu a sklizně. Provoníme si třídu vlastnoručně uhněteným a upečeným chlebem. Rozvíjíme zrak, sluch, hmat vnímavost k jevům kolem nás. Učíme děti samostatně vystupovat, vyjadřovat se a obhajovat vlastní názory. Do Michaelova svátku jsme si užívali světla a tepla z vnějšku; po Michaelovi světlo vnitřní. Martinská doba je dobou vnitřních světel. Seznámíme děti s legendou o svatém Martinovi. Tento svátek je spojen s významným lidským gestem – bratrským soucitem a rozdělením se s trpícím. Pomocí pohádek s motivem soucitu a rozdělení se, přiblížíme dětem pocit vnitřního světla, kterého můžeme prostřednictvím těchto činů dosáhnout. Vysvětlíme dětem rozdíl mezi pohádkou a legendou. S dětmi si vyrobíme lampiony, kdy světlo v nich zapálené nám svítí na cestu z temnoty. Zapálením světélka v lucerničce se děti naučí, že rozdělením se o něco člověku nic neubývá, ale naopak: dostává se mu. Děti se při Martinské slavnosti rozdělí o vlastnoručně upečené martinské rohlíčky. Pomalu se blížíme k času Mikulášské nadílky...

Název integrovaného bloku	Malíř podzim
	Toto téma využijeme k prohlubování dětského poznání hodnot věcí i lidské práce. Budeme v dětech budovat pocit sounáležitosti s přírodou. Učit je ji chránit a ohleduplně využívat zdrojů, které nám nabízí (environmentální výchova). Pozorovat skutečné objekty, jevy a děje v přírodě, manipulovat a experimentovat s různými materiály a surovinami. Pomocí poslechu pohádek, příběhů, veršů a písní učit estetické a tvůrčí činnosti. Graficky vyjádřit, co jsem viděl a zažil. Přirozeně poznávat svět přírody a získat povědomí o ekologii. Vysvětlovat dětem pojem zdravá výživa, zdravé životní návyky, potřeba pohybu a cvičení. To vše nenásilně a postupně uvádět do běžného života dětí. dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě) chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho

Název integrovaného bloku	Malíř podzim
	odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.) pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat popsat situaci (skutečnou, podle obrázku) prožívat a dětským způsobem projevoval, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.) prožívat radost ze zvládnutého a poznatého přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod. respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod. respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti sledovat a vyprávět příběh, pohádku spolupracovat s ostatními uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.) utvořit jednoduchý rým

Název integrovaného bloku	Malíř podzim
	utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti) uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc) uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu všímat si změn a dění v nejbližším okolí vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.) zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.) zvládnout sebeobsahu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)

Název integrovaného bloku	Malíř podzim
	rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni integrovaného bloku jimiž jsou cíleně utvářeny a rozvíjeny klíčové kompetence dětí	kompetence k učení: • soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů • získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení • má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; • orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije • klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo • učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům • odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých - pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí kompetence k řešení problémů: • všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem • řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého • problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost

Název integrovaného bloku	Malíř podzim
	• při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích • zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti - rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit • chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit • nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu komunikativní kompetence: • ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog • dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.) • domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci • v běžných situacích komunikuje bez zábrán a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou • ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní - průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím • dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.) • ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jím učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku sociální a personální kompetence: • samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej • uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky • dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost • ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřít, při společných činnostech se domlouvá

Název integrovaného bloku	Malíř podzim
	a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy • napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí • spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim • při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná - umí odmítnout • je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným • chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování Činnosti a občanské kompetence: • svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat • dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky • odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem • chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá • má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých • zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění • chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky • má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat • spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat • uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu • ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit

Název integrovaného bloku	Malíř podzim
	• dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

Malíř podzim	vzdělávání	
Výchovné a vzdělávací strategie	• kompetence k učení • kompetence k řešení problémů • komunikativní kompetence • sociální a personální kompetence • činnostní a občanské kompetence	
Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy IB	Vzdělávací nabídka
adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla	• adaptovat se na život ve škole • aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy • orientovat se v rolích a pravidlech různých společenských skupin (rodina, třída, mateřská škola, herní skupina apod.) a umět jim přizpůsobit své chování • reagovat na sociální kontakty druhých dětí otevřeně a zařazovat se mezi ně pomocí sociálně úspěšných strategií (vlídné	aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.) běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy činnosti zaměřené na vyvozování pravidel chování a společného soužití (viz. metodická řada)

Malíř podzim	vzdělávání	
	přijetí, humor, projevení zájmu, akceptování či podání návrhů, nabídnutí spolupráce, pomoci, fair play) • vnímat odlišnosti mezi dětmi a podle toho přizpůsobovat i své přístupy • navazovat s dětmi vztahy, mít ve skupině své kamarády, udržovat a rozvíjet s nimi přátelství	
dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair	• chápat podstatu hry a její pravidla, dodržovat pravidla her a jiných činností, hrát spravedlivě, nepodvádět, umět i prohrávat	hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě, aktivity podporující sbližování dětí hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé	• chápat a respektovat názory jiného dítěte, domlouvat se, vyjednávat • vyhledávat partnera pro hru, domlouvat se, rozdělovat a měnit herní role, hru rozvíjet a obohacovat	hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě, aktivity podporující sbližování dětí hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.

Malíř podzim	vzdělávání	
	• spolupracovat při hrách a aktivitách nejrůznějšího zaměření, být ostatním partnerem	
chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)	• projevovat bezpečný odstup vůči cizím osobám • vědět, jak se vyhnout nebezpečí (být opatrné, obezřetné, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc, koho přivolat)	aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.)v jednání lidí= poslech pohádek a příběhů/ zejména klasických s etickým obsahem a poučením/ hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých
chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí	• projevovat ohleduplnost a zdvořilost ke svým kamarádům i dospělým, vážit si jejich práce i úsilí	hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce(využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.) aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi společné setkávání , povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit	• zapamatovat si krátké říkanky, rozpočítadla, jednoduché básničky, písničky a reprodukovat je • přijmout jednoduchou dramatickou úlohu	artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest přednes, recitace, dramatizace

Malíř podzim	vzdělávání	
navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho	• respektovat a přijímat přirozenou autoritu dospělých • zapojovat se do činností, komunikovat a kooperovat s dětmi i se známými dospělými • odmítnout neznámé dospělé	aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.)
odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory	• porozumět běžným projevům emocí a nálad (např. vnímat, že je jiné dítě smutné, zklamané nebo naopak něčím nadšené, že má radost) • obhajovat svoje potřeby, svůj postoj či přání, přijímat také názor druhého, dohodnout se na kompromisní řešení	činnosti přiměřené sílám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné cvičení v projevu citů (zvláště kladných), v sebekontrolu a v sebeovládání (zvláště emocí záporných, např. hněvu, zlosti, úzkosti apod.) dramatické činnosti, mimické vyjadřování nálad, pojmenování emocí činnosti vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování a obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací	• upřednostňovat užívání pravé či levé ruky při kreslení či v jiných činnostech, kde se preference ruky uplatňuje	činnosti vedoucí k koordinaci ruky a oka, k zvládnutí jemné motoriky (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)

Malíř podzim	vzdělávání	
hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)	• tužku držet správně, tj. dvěma prsty, třetí podložený, s uvolněným zápěstím • zvládat výtvarné činnosti, provádět jednoduché úkony s výtvarnými pomůckami (např. tužkou, pastelem, štětcem, nůžkami) a materiály (např. papírem-překládání, textilem, modelovací hmotou) • kreslit, malovat, modelovat, vytrhávat, stříhat, lepit, vytvářet objekty z přírodních i umělých materiálů	
pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat	• aktivně komunikovat s druhými dětmi bez vážnějších problémů (vyprávět, povídat, poslouchat, naslouchat druhému) • k mladšímu, slabšímu či postiženému dítěti se chovat citlivě a ohleduplně (neposmívat se mu,	hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého přípravy a realizace společných zábav a slavností (slavnosti v rámci zvyků a tradic- slavnosti sv. Michael. sv. Martin, kulturní programy apod.) kom. kruh=společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyjadřování zážitků, příběhů podle skutečnosti nebo obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělení slyšeného druhým, aktivní naslouchání druhému)

Malíř podzim	vzdělávání	
	pomáhat mu, chránit ho)	
popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)	- používat jednoduchá souvětí, vyjádřit myšlenku, nápad, mínění, - popsat situaci, událost, vyjádřit svoje pocity, prožitky	vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co shlédlo samostatný slovní projev na určité téma
	- jednoduchý problém vyřešit samostatně i ve spolupráci s kamarády, při složitějších se poradit - postupovat podle pokynů a instrukcí - vymýšlet nová řešení nebo alternativní k běžným (např. jak by to šlo jinak, co by se stalo, kdyby) a verbalizovat je	záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkce konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.) motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností, experimenty řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)	umět to, co prožívá, vyjádřit slovně, výtvarně pohybově, mimikou (zážitky jednotlivé či v časové posloupnosti jako výtvarné vyprávění, komentovat obrázky apod., pomocí hudby,	hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy

Malíř podzim	vzdělávání	
	hudebně pohybovou a dramatickou improvizací atd.) • přirozeně projevovat radost z poznání a zvládnutého (radovat se, že umí píseň, básničku, ukazuje obrázek, předvádí taneček, výrobek)	
prožívat radost ze zvládnutého a poznání	• slovně, výtvarně, technicky vyjádřit svoje jednoduché „nápady“, experimentovat, některé problémy řešit cestou pokus – omyl • projevovat zájem o poznávání písmen a číslic, prohlížet si knihy (atlasy, encyklopedie, obrázkové knihy, leporela) • znát některé dětské knihy a vyprávět o nich, informace vyhledat v encyklopediích	činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce) hry podporující tvořivost, představivost a fantazii (dramatické, výtvarné, konstruktivní, kognitivní, imaginativní...)

Malíř podzim	vzdělávání	
přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky	- odhadnout, na co stačí, uvědomovat si, co mu nejde, co je pro ně obtížné - plánovat přiměřeně věku (ví, čeho chce dosáhnout a proč)	činnosti nejrozličnějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
přirozeně a bez zábrán komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství	- aktivně komunikovat s druhými dětmi bez vážnějších problémů (vyprávět, povídat, poslouchat, naslouchat druhému) - chápat a respektovat názory jiného dítěte, domlouvat se, vyjednávat - vyhledávat partnera pro hru, domlouvat se, rozdělovat a měnit herní role, hru rozvíjet a obohacovat	běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry
respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.		
respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti	- dodržovat společně dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití v mateřské škole a na veřejnosti - chápat podstatu hry a její pravidla, dodržovat pravidla	spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí

Malíř podzim	vzdělávání	
	her a jiných činností, hrát spravedlivě, nepodvádět, umět i prohrávat	
respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.	- sledovat a zachytit hlavní myšlenku příběhu - vyslechnutý příběh převyprávět samostatně, věcně správně, popř. dokázat odhadnout, jak by mohl příběh pokračovat	samostatné vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo shlédlo prohlížení a "čtení" knih
respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti		
sledovat a vyprávět příběh, pohádku		
spolupracovat s ostatními	- vyhledávat partnera pro hru, domlouvat se, rozdělovat a měnit herní role, hru rozvíjet a obohacovat - spolupracovat při hrách a aktivitách nejrůznějšího zaměření - být ostatním partnerem	společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)	zacházet šetrně s vlastními a cizími pomůckami, hračkami, s knížkami, věcmi denní potřeby	aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku a mravní hodnoty v jednání lidí hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života aktivity umožňující dítěti projevit aktivní nesouhlas s nežádoucím chováním nebo s chováním, které je dítěti nepříjemné popř. jej ohrožuje

Malíř podzim	vzdělávání	
	rozlišovat společensky nežádoucí chování, vnímat co je lež, nespravedlivost, ubližování, lhostejnost, agresivita, vulgarismy	
utvořit jednoduchý rým	- vnímat jednoduché písně, rýmy, popěvky - poznat a najít k sobě slova, která se rýmují, doplnit chybějící slovo rýmu	artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování rýmů
utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)	- umět ve styku s dětmi i dospělými pozdravit, poprosit, požádat, poděkovat, rozloučit se, vyslechnout sdělení, střídat se v komunikaci - dodržovat společně dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití v mateřské škole a na veřejnosti	hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí, vzory "prosociálního" chování- učitelky i ostatní zaměstnanci MŠ aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku
uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se	chovat se přiměřeně a bezpečně ve známém prostředí (např. ve školním	příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozcích při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislostí

Malíř podzim	vzdělávání	
nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)	prostředí, na hřišti, na veřejnosti, v přírodě) - znát a dodržovat základní pravidla chování na chodníku a na ulici (dávat pozor při přecházení, rozumět světelné signalizaci) vědět, jak se vyhnout nebezpečí (být opatrné, obezřetné, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc, koho přivolat) - bránit se projevům násilí	
uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí	- projevovat se citlivě k živým bytostem, přírodě i věcem, pomáhat druhým (např. kamarádům, mladším, slabším, aj.) - přirozeně a v míře dané osobnostními předpoklady projevovat pozitivní i negativní emoce (soudit, radost, náklonnost,	činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije

Malíř podzim	vzdělávání	
	spokojenost, ale také strach, smutek)	
vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu	• přizpůsobit či provést jednoduchý pohyb podle vzoru či pokynů • zvládat nižší překážky, • zvládat různé druhy lezení • házet a chytat míč, užívat různé náčiní, nářadí • užívat různé pomůcky k pohybu	lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezónní činnosti, míčové hry apod.) manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním
všímat si změn a dění v nejbližším okolí	• zajímat se, co se v okolí děje • všímat si dění změn ve svém okolí (např. v přírodě), proměny komentovat, přizpůsobit oblečení – rozlišení pocitu chladu a tepla • vědět, že se stále něco děje, že všechno kolem plyne, vyvíjí se a proměňuje • běžně proměnlivé okolnosti v mateřské škole vnímat jako samozřejmé a	přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (příroda živá i neživá, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)

Malíř podzim	vzdělávání	
	přirozeně se tomuto dění přizpůsobovat • uvědomovat si, že člověk a příroda se navzájem ovlivňují	
vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim	• vyprávět příběh s vizuální či akustickou oporou (podle obrázků, s dopomocí otázek atd.) • vyjádřit vlastní jednoduché pohybové představy, rytmický doprovod nebo melodii • tvořivě využívat přírodní i ostatní materiály při pracovních a výtvarných činnostech, • experimentovat s materiály, poznávat a využívat výrazové možnosti	hry a činnosti vedoucí k vypravování příběhů, k vyjádření vlastní jednoduché pohybové představy a k tvořivému využití přírodních i ostatních materiálů při pracovních a výtvarných činnostech
začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti	• vnímat odlišnosti mezi dětmi a podle toho přizpůsobovat i své přístupy	různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích
zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji,	• pracovat se stavebnicemi,	manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a

Malíř podzim	vzdělávání	
sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami	skládankami (stavět z kostek, navlékat korálky, skládat mozaiky, zavázat kličku) • zvládat výtvarné činnosti, provádět jednoduché úkony s výtvarnými pomůckami (např. tužkou, pastelem, štětcem, nůžkami) a materiály (např. papírem-překládání, textilem, modelovací hmotou) • kreslit, malovat, modelovat, vytrhávat, stříhat, lepit, vytvářet objekty z přírodních i umělých materiálů • zacházet správně s jednoduchými rytmickými a hudebními nástroji (např. trian-glem, bubínkem, chřestidly)	jejich praktickým používáním smyslové a psychomotorické hry, konstruktivní a grafické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat,	• všimát si kulturních památek kolem sebe (pomník, hrad,	aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání

Malíř podzim	vzdělávání	
tvorit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)	zámek, zajímavá stavba atd.) • zobrazovat objekty reálné i fantazijní různými výtvarnými výrazovými prostředky (např. kresbou, malbou, plošným a prostorovým vytvářením s využíváním různých materiálů)	příležitostí seznamující dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky)
zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)	• postarat se o své osobní věci, o hračky a pomůcky • udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce	manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním
rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých	• pečovat o osobní hygienu • samostatně zvládat pravidelné běžné denní úkony (např. používat toaletní papír a splachovací zařízení, mýt si a utírat ruce, umět používat kapesník) • samostatně se oblékat, svlékat,	jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.
zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)		

Malíř podzim	vzdělávání	
	obouvat, zapnout knoflíky, zipy, zavázat tkaničky	
chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase	- rozlišovat roční období i jejich typické znaky - orientovat se ve dnech v týdnu, měsících v roce - orientovat se v pojmech nahoře, dole, v rovině, v prostoru - rozlišovat a používat základní prostorové pojmy - před, za, pod, vedle, dole, mezi vysoko, nízko, na konci, na začátku, vpředu vzadu a těchto pojmů běžně užívat	rituál - kalendář počasí činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem hry a praktické činnosti procvičující orientaci v prostoru přirozené situace, v nich dítě tyto pojmy užívá motivovaná manipulace s předměty, hračkami či materiálem pracovní a výtvarné aktivity, pohybové hry, pracovní listy pro předškoláky "kumulativní pohádky" př. O veliké řepě... práce s obrázky hry na obchod

5.4.2 Kouzelná zima

Název integrovaného bloku	Kouzelná zima
Oblast	Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět

Název integrovaného bloku	Kouzelná zima
Charakteristika integrovaného bloku	Kouzelná zima - období světel Slavnost archanděla Michaela, svatého Martina postupují po sobě a neodvratně se přiblížila doba svatého Mikuláše. Když máme michaelskou vůli, martinský soucit a k tomu přidáme mikulášské ryzí myšlení, pak máme naději, že se v naší duši zrodí na Vánoce „nový člověk“. Že se děti prostřednictvím všeho prožitého přiblíží ke třem základním silám člověka – síla vůle, citění a myšlení. Seznámíme děti s legendou o svatém Mikuláši, o jeho dobrotě a nezištné lásce. Vyrobit si čertíky, andílky a Mikuláše, provoníme třídu vlastnoručně upečenými perníky a budeme čekat, až zaťuká... Děti se těší na Mikuláše, který čte ze Zlaté knihy skutků. Čert připomíná zlé skutky a anděl obhazuje dítěti dobrou skutky. Jde o to nevytvořit atmosféru strachu a hrůzy, ale napjatého očekávání a těšení se. Mikuláš má vzbuzovat dobrotu a pocit jistoty ve spravedlnosti. Mikulášský čas nás neodvratně nese k období adventu. Advent – znamená příchod, očekávání přicházejícího..., je to nálada velkého tajemství. Sluneční světlo téměř pohaslo, ale světla uvnitř přibývá. Děti mohou v této době zažít takové kvality, jako čekat, uklidnit se a cítit to tajemství. Pomalu jít vstříc zážitkům, které přijdou za čtyři týdny. Je to čas tmy a světla. Ve waldorfských školkách je zvykem zahajovat adventní čas ADVENTNÍ SPIRÁLOU. Slavnost připraví učitelka ve spolupráci s rodiči. Po této slavnosti se ztišení rozejdeme domů, abychom se svým novým světlem v duši očekávali příchod Vánoc. Adventní spirála je nádherným obrazem naší vlastní cesty do nitra. Hluboko ve svém nitru nalezneme velké světlo, a odtud můžeme toto světlo vynést napovrch – prosvětlovat sami sebe i celou Zemi. To jsou dary, které může o Vánocích nalézt, každý z nás. Chystáme vánoční tvoření pro rodiče a děti. Za zpěvu koled ve třídách pečeme vánoční cukroví, vyrábíme svícny, přáníčka, voskové ozdoby a dárky pro své milé. Vánoční hra pro děti či pro rodiče-společné představení v čase vánočním zpomalí běh událostí, zklidní a poskytne čas pro setkání a sblížení se. Cestou po hvězdičkách s Marií a Josefem se pomalu přibližujeme do Betléma. Vánoce se blíží... Po vánočních prázdninách se s cházíme s dětmi ... a máme si co vyprávět. Děti vědí, že Ježíška u jesliček navštívili také Tři králové. Vyprávíme dětem Příběh o hvězdě a mudrcích. Vyrobit si královské

Název integrovaného bloku	Kouzelná zima
	koruny, naučíme se zpívat koledy a půjdeme na koledu do jiných tříd. Nová hvězda zvěstovala příchod Spasitele a přivedla mudrce za dítkem Božím, za králem. Vánoce nejsou jen historií - makrokosmická událost, jak ji známe z Bible, je též obrazem mikrokosmické události, která se může reálně uskutečnit v naší duši. I v nás se může zrodit něco nového. Blíží se zápis do ZŠ a tak ověřujeme školní zralost, připravenost a získané kompetence. Poznáváme okolí MŠ, místo kde bydlím a žijeme, naučíme se adresu svého bydliště a základní poučení, kdybychom potřebovali pomoci. Děti mají za úkol zeptat se rodičů, jak se jmenují, kde pracují a jaká je jejich práce - učí se komunikovat a pamatovat si důležité informace. Všechny základní kompetence jsou shrnuty v Desateru, co má znát dítě předškolního věku (viz. Evaluace). V tomto období probíhají konzultační odpoledne pro rodiče, kde se hovoří o důležitých aspektech zápisu ke školní docházce, případně o odkladu školní docházky. Rodiče jsou seznámeny s portfoliem předškoláka. Na vánoce přibývá dne: na Boží narození o bleší převalení, na Nový rok o slepičí krok, na Tři krále o tři kroky dále, na Hromnice o hodinu více. Světlo a tma patří od pradávna k obrazu boje dobra a zla. Plamen svíčky je symbolem lidské touhy k překonání temných sil. Svatým Martinem začíná a Hromnicemi končí – doba světla. Trvala 12 týdnů. Svíčky nám pomáhali projít temným obdobím zimy. Vytvoříme si s dětmi svíčku hromničku jako symbol ochrany před bouřkou a temnými silami. Po temném zimním období se navrácí vláda Slunce. Příroda se probouzí, stejně jako lidé a přichází čas uvolnění. Přichází čas nevázaného veselí a hýřivosti v jídle, masopustních průvodů a merend v době od Tří králů až do Popeleční středy (46 dní před Velikonocemi – pohyblivý svátek). Ve školce si připravíme maškarní bál, kdy si děti v maskách užijí radost a zábavu. Veselí a hojnost jídla, žlutavé kobližky, jako symbolem Slunce, si dopřejeme v tento slavnostní den. Již v období zápisu do školy jsme s dětmi diskutovaly jaké povolání, zaměstnání mají jejich rodiče. Nyní hlouběji poznáme různá řemesla, jejich význam pro nás všechny. Budeme společně přemýšlet, co která pracovní činnost představuje, co je jejím obsahem a smyslem, co se při ní vytváří za hodnotu? Při společném pečení (práce s potravinou) už děti

Název integrovaného bloku	Kouzelná zima
	poznaly podstatu pořekadla „Bez práce nejsou koláče“ a tak si ještě více prohloubíme povědomí o důležitosti každé profese. Zkusíme si představit: „Čím bych chtěl být, až vyrostu...?“ Stejně jako masopustní veselí jsou pro děti přitažlivé i všechny zimní radovánky na sněhu. Při zimních sportech se děti učí koordinaci pohybů, zdokonalují svou fyzickou kondici a posilují svalstvo. Správné oblékání a přiměřená doba pobytu v mrazivém počasí zlepšuje odolnost a otužuje dětský organismus. Dbáme na bezpečnost dětí při aktivitách na sněhu. Děti se také učí starat se o své oblečení – dát si ho sušit, převléci se do suchého prádla. Střídáme kvality klidu a aktivity. chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.) chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.) mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy naučit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.) ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např.

Název integrovaného bloku	Kouzelná zima
	s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.) pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat), přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma poznat napsané své jméno poznat některá písmena a číslice, popř. slova prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.) respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti rozhodovat o svých činnostech rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“ sledovat očima zleva doprava sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči

Název integrovaného bloku	Kouzelná zima
	uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc) uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky) uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají) vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího) vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.) vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.) vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod. zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a náradím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami zachovávat správné držení těla zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)

Název integrovaného bloku	Kouzelná zima
	záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost zorganizovat hru zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.) zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku) chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (ted', dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni integrovaného bloku jimiž jsou cíleně utvářeny a rozvíjeny klíčové kompetence dětí	kompetence k učení: • soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení • má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije • klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo • učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům kompetence k řešení problémů: • všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem • řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého

Název integrovaného bloku	Kouzelná zima
	• problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost • při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích • zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti - rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit • chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit • nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu komunikativní kompetence: • ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog • dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.) • domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci • v běžných situacích komunikuje bez zábrán a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou • ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní - průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím • dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.) • ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku sociální a personální kompetence: • samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej • uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky

Název integrovaného bloku	Kouzelná zima
	• dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost • ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídí, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy • napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí • spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim • při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout • je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným • chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování činnostní a občanské kompetence: • svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat • dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky • odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem • chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá • má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých • zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění • chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nezájem, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky • má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat • spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat • uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu

Název integrovaného bloku	Kouzelná zima
	- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit - dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

Kouzelná zima	vzdělávání	
Výchovné a vzdělávací strategie	- kompetence k učení - kompetence k řešení problémů - komunikativní kompetence - sociální a personální kompetence - činnostní a občanské kompetence	
Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy IB	Vzdělávací nabídka
chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase	- rozlišovat vpravo – vlevo na vlastním těle, v prostoru s oporou o nějaký předmět - rozlišovat a používat základní prostorové pojmy (např. dole, nahoře, uprostřed, před, za, pod, nad, uvnitř, vně, u, vedle, mezi, nízko, vysoko, na konci, na kraji, vpředu, vzadu, blízko, daleko, dopředu, dozadu, nahoru, dolů)	hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.

Kouzelná zima	vzdělávání	
	a těchto pojmů běžně užívat	
chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)	• porovnat a uspořádat předměty dle stanoveného pravidla (např. od nejmenšího k největšímu; poznat, co do skupiny nepatří), třídit předměty minimálně dle jednoho kritéria • posoudit početnost dvou souborů a určit počet do 6 (např. o kolik je více a o kolik je méně, kde je stejně)	konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.) činnosti zaměřené k seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.) a jejich smysluplné praktické aplikace
chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené	• chápat, že každý je jiný, jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí a že je to přirozené	hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením
mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)	• uvědomovat si, co je nebezpečné • vědět, jak se vyhnout nebezpečí (být opatrné, obezřetné, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc, koho přivolat)	příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků

Kouzelná zima	vzdělávání	
mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy	- znát základní zásady zdravého životního stylu (např. o pozitivních účincích pohybu a sportu, hygieny, zdravé výživy, činnosti a odpočinku, pobytu v přírodě - pojmenovat viditelné části těla včetně některých dílčích částí (např. rameno, koleno, loket, zápěstí) a některé vnitřní orgány (např. srdce, plíce, mozek, žaludek)	činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí, příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
naučit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)	- zapamatovat si krátké říkanky, rozpočítadla, jednoduché básničky, písničky a reprodukovat je, - přijmout jednoduchou dramatickou úlohu - zapamatovat si pohádku, děj, příběh a převyprávět ho	poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti přednes, recitace, dramatizace, zpěv
ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem	doprovázet pohyb zpěvem (např. při	hudební a hudebně pohybové hry a činnosti

Kouzelná zima	vzdělávání	
	pohybových hrách, při chůzi, při rytmických činnostech) • pohybovat se rytmicky, dodržet rytmus	
ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)	• zvládat výtvarné činnosti, provádět jednoduché úkony s výtvarnými pomůckami (např. tužkou, pastelem, štětcem, nůžkami) a materiály (např. papírem-překládání, textilem, modelovací hmotou) • kreslit, malovat, modelovat, vytrhávat, stříhat, lepit, vytvářet objekty z přírodních i umělých materiálů • zacházet správně s jednoduchými rytmickými a hudebními nástroji (např. trianglem, bubínkem, chřestidly)	manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním
pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí	• pojmenovat viditelné části těla včetně	činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí

Kouzelná zima	vzdělávání	
o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem	některých dílčích částí (např. rameno, koleno, loket, zápěstí) a některé vnitřní orgány (např. srdce, plíce, mozek, žaludek) • mít poznatky o narození, růstu těla a jeho základních proměnách	
porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých	• porozumět běžným neverbálním projevům emocí a nálad druhých (např. vnímat, že je jiné dítě smutné, zklamané nebo naopak něčím nadšené, že má radost)	běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat), přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole	• vědět, že se stále něco děje, že všechno kolem plyne, vyvíjí se a proměňuje • běžně proměnlivé okolnosti v mateřské škole vnímat jako samozřejmé a přirozené se tomuto dění přizpůsobovat	přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (příroda živá i neživá, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)

Kouzelná zima	vzdělávání	
poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno	• spontánně vyprávět zážitky • mít přiměřeně bohatou slovní zásobu, dokázat osvojená slova aktivně uplatnit v řeči, • používat větší množství slovních obrátů, správně určovat a pojmenovávat věci a jevy ve svém okolí	společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.) komentování zážitků a aktivit
poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma	• poznat , vymyslet slova protikladného významu (antonyma), podobného významu (synonyma), stejně znějící a slova různého významu (homonyma)	činnosti a příležitosti seznamující děti s hrami se slovy, tvoření jednoduchých synonyma, homonym a antonym
poznat napsané své jméno	• poznat napsané své jméno • podepsat se tiskacím písmem svým jménem, popř. graficky označit své výtvoř (např. použít nějaký symbol)	grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen

Kouzelná zima	vzdělávání	
poznat některá písmena a číslice, popř. slova	rozpoznat některé grafické znaky s abstraktní podobou (např. zná některé číslice, písmena, dopravní značky., krátká slova..)	grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen
prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)	- přirozeně projevovat radost z poznání a zvládnutého (radovat se, že umí píseň, básničku, ukazuje obrázek, předvádí taneček, výrobek) - umět to, co prožívá, vyjádřit slovně, výtvarně pohybově, mimikou (zážitky jednotlivé či v časové posloupnosti jako výtvarné vyprávění, komentovat obrázky apod., pomocí hudby, hudebně pohybovou a dramatickou improvizací atd.)	hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod. aktivity podporující sbližování dětí
respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti	dodržovat společně dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití v	spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě různorodé společné hry a skupinové aktivity

Kouzelná zima	vzdělávání	
	mateřské škole a na veřejnosti • chápat podstatu hry a její pravidla • dodržovat pravidla her a jiných činností, hrát spravedlivě, nepodvádět, umět i prohrávat	
rozhodovat o svých činnostech	• vyjádřit svůj souhlas, umět říci ne v konkrétní situaci • umět se rozhodovat o svých činnostech (samostatně se rozhodovat, co udělat, jak se zachovat, i o tom, co neudělat, co odmítnout, čeho se neúčastnit)	činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních
rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých	• znát základní zásady zdravého životního stylu (např. o pozitivních účincích pohybu a sportu, hygieny, zdravé výživy, činnosti a odpočinku, pobytu v přírodě, otužování) a o faktorech	příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků a k prevenci úrazů (hrožících při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích), k prevenci nemocí, nezdravých návyků a závislostí

Kouzelná zima	vzdělávání	
	poškozujících zdraví včetně návykových látek • uvědomovat si, co je nebezpečné	
řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“	• jednoduchý problém vyřešit samostatně i ve spolupráci s kamarády, při složitějších se poradit • postupovat podle pokynů a instrukcí • vymýšlet nová řešení nebo alternativní k běžným (např. jak by to šlo jinak, co by se stalo, kdyby) a verbalizovat je	hry a činnosti vedoucí k řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
sledovat očima zleva doprava	• sledovat očima zleva doprava a dle potřeby i zprava doleva, případně v dalších směrech • jmenovat objekty zleva doprava, vyhledat první a poslední objekt ve skupině • vést čáru zleva doprava, shora dolů	hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině

Kouzelná zima	vzdělávání	
sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech	- vyčlenit hlásku na počátku a na konci slova - rozkládat slova na slabiky	artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči	- vyslovovat všechny hlásky správně a mluvit zřetelně, gramaticky správně, v přiměřeném tempu - ovládat sílu a intonaci hlasu	artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)	- znát a dodržovat základní pravidla chování na chodníku a na ulici (dávat pozor při přecházení, rozumět světelné signalizaci) - vědět, jak se vyhnout nebezpečí (být opatrné, obezřetné, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc, koho přivolat)	příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozících při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislostí
uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je	chápat, že každý je jiný, jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí a že je to přirozené	hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého

Kouzelná zima	vzdělávání	
	k mladšímu, slabšímu či postiženému dítěti se chovat citlivě a ohleduplně (neposmívat se mu, pomáhat mu, chránit ho)	
uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky)	odhadnout, na co stačí, uvědomovat si, co mu nejde, co je pro ně obtížné	činnosti přiměřené sílám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je	- snažit se uplatnit své přání, obhájit svůj názor - umět kooperovat, dohodnout se s ostatními	činnosti přiměřené sílám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)	- rozlišovat společensky nežádoucí chování - vnímat co je lež, nespravedlivost, ubližování, lhostejnost, agresivita, vulgarismy	běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí
vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)	rozlišit zvuky a známé melodie	smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.

Kouzelná zima	vzdělávání	
vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)	- rozlišit a napodobit rytmus - rozpoznat odlišnosti v detailech (např. vyhledat a doplnit chybějící část v obrázku, jednotlivé části složit v celek - nalézt cestu v jednoduchém labyrintu - složit puzzle, hrát pexeso, domino, loto)	
vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)	- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje - k mladšímu, slabšímu či postiženému dítěti se chovat citlivě a ohleduplně (neposmívat se mu, pomáhat mu, chránit ho)	hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.	umět se rozhodovat o svých činnostech (samostatně se rozhodovat, co udělat, jak se zachovat, i o tom, co neudělat, co	činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení

Kouzelná zima	vzdělávání	
	odmítnout, čeho se neúčastnit)	
zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a náradím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami	• zvládat výtvarné činnosti, provádět jednoduché úkony s výtvarnými pomůckami (např. tužkou, pastelem, štětcem, nůžkami) a materiály (např. papírem-překládání, textilem, modelovací hmotou) • kreslit, malovat, modelovat, vytrhávat, stříhat, lepit, vytvářet objekty z přírodních i umělých materiálů • zacházet správně s jednoduchými rytmickými a hudebními nástroji (např. trianglem, bubínkem, chřestidly) • pracovat se stavebnicemi, skládankami (stavět z kostek, navlékat korálky, skládat mozaiky, zavázat kličku)	manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním

Kouzelná zima	vzdělávání	
zachovávat správné držení těla	postavit se zpříma a udržet správné držení těla po dobu vnější kontroly	lokomoční pohybové činnosti, zdravotně zaměřené pohybové činnosti
zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)	zobrazovat objekty reálné i fantazijní různými výtvarnými výrazovými prostředky (např. kresbou, malbou, plošným a prostorovým vytvářením s využíváním různých materiálů)	hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)
záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost	- soustředěně poslouchat pohádku, hudební skladbu, divadelní hru (např. sledovat pozorně divadelní představení a následně ho reprodukovat) - nenechat se vyrušit – neodbíhat od činnosti, pracovat v klidu (např. vyřešit labyrint)	příležitosti a hry pro rozvoj vůle a vytrvalosti
zorganizovat hru	přijmout roli ve hře (např. jako	spontánní hra

Kouzelná zima	vzdělávání	
	organizátor, jako pozorovatel, jako spoluhráč)	
zvládnout sebeobsahu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)	- pečovat o osobní hygienu, samostatně zvládat pravidelné běžné denní úkony (např. používat toaletní papír a splachovací zařízení - mýt si a utírat ruce, umět používat kapesník) - samostatně se oblékat, svlékat, obouvat, zapnout knoflíky, zipy, zavázat tkaničky - samostatně jíst, používat příbor, nalít si nápoj	jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí
zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)	- zvládat nižší překážky - zvládat různé druhy lezení - házet a chytat míč, užívat různé náčiní, nářadí - užívat různé pomůcky k pohybu (tříkolky, koloběžky, odrážedla)	lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezónní činnosti, míčové hry apod.)

Kouzelná zima	vzdělávání	
	• přizpůsobit či provést jednoduchý pohyb podle vzoru či pokynů	
chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase	• orientovat se v okolí, vědět, jak se jde např. do obchodu, do školky... • přiřadit činnosti obvyklé ráno, poledne, večer, dopoledne, odpoledne, dříve, později • rozlišovat roční období i jejich typické znaky • orientovat se ve dnech v týdnu, měsících v roce • používat základní prostorové pojmy - před, za, pod, vedle, dole, mezi vysoko, nízko, na konci, na začátku, vpředu, vzadu	vycházky do okolí MŠ práce s didaktickými soubory rituál - kalendář počasí činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem pracovní a výtvarné aktivity, pohybové hry, pracovní listy pro předškoláky

5.4.3 Jak se rodí jaro

Název integrovaného bloku	Jak se rodí jaro
Oblast	Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět
Charakteristika integrovaného bloku	Jak se rodí jaro - období probuzení Malé děti žijí v obrazném světě tvarů, barev a vůní. Děti jaro vidí, cítí, nemusíme jim dalekosáhle vysvětlovat, co se děje. Necháme jejich obrazotvornost pracovat a posloucháme jejich hodnocení, jak vnímají změny. Připravíme se na konec zimy a odneseme společně <u>Morenu</u> k řece. Program na Malém jezu je zaměřen na jarní říkadla, básničky a písničky. Tento čas se dotýká především přírodních jevů a změn v přírodě. <u>První jarní den</u> je důvod k velké oslavě – samo počasí nás vyzývá k procvičování lokomočním a nelokomočním pohybovým činnostem venku na zahradě. Vrcholem jara jsou <u>Velikonoce</u> – připravujeme vajíčka a jiné ozdoby pro zkrášlení školy i domova, učíme se koledovat, vnímáme tradice. Velikonoční svátky v lidových zvycích symbolizují smrt a zmrtvýchvstání Krista. Prostřednictvím velikonočních říkadel a prožívání lidových zvyků se můžeme s dětmi uvést do této velikonoční nálady. Motiv překonání smrti můžeme vidět v jarním oživení přírody, ale symbolizuje i vývoj člověka a celého lidstva. V této době prožíváme s dětmi radost z odcházející zimy a příchodu jara. Zaznamenáváme počasí, učíme se jednoduché symboly používat a číst. S jarním počasím přichází <u>období rození mláďátek v lese i na dvorku</u> – vyjedeme si na trh a tam si všechno důkladně prohlédneme. Snažíme se posilovat vědomí sounáležitost se světem a živou přírodou. Těšíme z jara, sluníčka přibývá a my už potřebujeme nabrat novou sílu, zdravotně zaměřené činnosti nám pomáhají překlenout období předjaří. V tomto období se ještě více ponoříme do barevného veselí. Bílou zimu vystřídala velikonoční červená a zelená a nyní se přidávají valéry modré oblohy, růžové kvítky jabloní a broskvoní a zlatožluté sluneční paprsky. Na pozadí této barevné palety sledujeme <u>řád přírody a její rytmus</u>, který provází lidstvo od nepaměti. Dětskou duši uspokojuje vnitřní režim a přírodní cykly přijímají zcela přirozeně a automaticky se s ním sžívají. Vnímání všemi smysly je živá voda pro lidské tělo i duši. Pozorujeme přírodu, nasáváme jarní vzduch a vůně, učíme se nové básničky, písničky a tanečky, hladíme kočičky a sázíme semínka do vlhké hlíny, posloucháme ptačí trylkování...

Název integrovaného bloku	Jak se rodí jaro
	<u>Cyklus růstu a zrání rostliny</u> je i odrazem vývoje člověka. Nejprve člověk přijímá, nasává, vzdělává se. V druhé polovině by měl z toho, co přijal a v sobě rozvinul, vydávat. Život tedy odpovídá jednomu ročnímu cyklu: <u>jaro</u> – jako čerstvost, masivní růst a rozvoj, <u>léto</u> – jako rozkvět a dosahování zralosti, <u>podzim</u> – jako vydávání plodů a <u>zima</u> – jako ztišení a zvnitřnění. Moje <u>maminka má svátek</u>. V tomto období budeme společně s dětmi hledat nejvhodnější způsob, jak vyjádřit své city k mamince. Naučíme se básničky, písničky a vyrobíme s dětmi dárek pro maminky. Cit k nejbližšímu člověku se dá vyjádřit různými způsoby, jak je komu příjemnější a přirozenější. Emoční projevy jsou podstatnou součástí každé osobnosti člověka. Posilujeme přirozené city. Země jako součást vesmíru (daleký svět vesmíru, Slunce, Měsíc, hvězdy a ostatní planety, proč se střídá den a noc – seznamování s časovými vztahy) a <u>návštěvě Planetária</u>. Už ve školce se snažíme získat, co nejvíce informací k tomuto tématu. Prostřednictvím literatury, vyprávění, pohádek a pomůcek si budujeme základní povědomí o fungování Vesmíru. Jak Měsíc ovlivňuje náš život, jeho vztah k planetě Zemi, ostatní planety sluneční soustavy...to vše nás zajímá. V Planetáriu posloucháme tiše jako myšky... Stejně tak, jak se probouzí jaro ze spánku, probouzí se i ruch ve městě, kde žijeme. Budeme pozorovat krásy našeho města a jeho památky, současně i ruch na ulicích a silnicích, rozdíly mezi chodníkem, silnicí, cyklostezkou; křižovatky, přechod pro chodce, upevňování pojmů vpravo, vlevo, nad, před, za, první, poslední; seznámení s mapou – co to je, k čemu slouží. Na počátku léta bývá zvykem provádět <u>symbolické čištění studánek a pramenů</u>. S dětmi oživíme tento starý zvyk – v lese najdeme studánku, která je zanesena spadáním listů a větvemi a která se rozzáří, zbavíme-li jí tohoto nánosu. Děti si prožijí radost z pomoci lesu, zvířátkům a užijí si práce v přírodě. My dospělí se pokusíme odstranit nános v sobě a necháme zazářit vnitřní světlo v nás. Studánka je branou, kterou cosi proudí z nitra ven. Každá studánka má svou vílu. Teprve vyčištěnou studánku víla odemkne – uvolní sílu, aby cesta byla otevřena. Vzduch prosycen vodou nás vybízí k otázkám, jak funguje <u>koloběh vody na Zemi</u>. Učíme se chápat, že vše má svůj řád a vývoj. • bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod. • být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem • domluvit se slovy i gesty, improvizovat • koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou • mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte

Název integrovaného bloku	Jak se rodí jaro
	• mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí • orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí) • osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi • pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno • pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.) • porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad • porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat), přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole • projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon • prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.) • přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit • respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti • rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci • rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně • těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním • učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)

Název integrovaného bloku	Jak se rodí jaro
	• uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou • vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se) • vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo) • vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení • vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.) • vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách • vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zaspívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus) • vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí) • vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení • zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a náradím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami • zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.) • zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)

Název integrovaného bloku	Jak se rodí jaro
	• zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.) • zvládnout sebeobsahu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.) • chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni integrovaného bloku, jimiž jsou cíleně utvářeny a rozvíjeny klíčové kompetence dětí	• kompetence k učení: • soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů • získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení • má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije • klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo • učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům • odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých - pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí kompetence k řešení problémů: • všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem • řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého • problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a

Název integrovaného bloku	Jak se rodí jaro
	varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost • při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích • zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti - rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit • chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit • nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu komunikativní kompetence: • ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog • dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.) • domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci • v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou • ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní - průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím • dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.) • ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku sociální a personální kompetence: • samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej • uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky • dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost

Název integrovaného bloku	Jak se rodí jaro
	• ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřít, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy • napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí • spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim • při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout • je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným • chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování činnostní a občanské kompetence: • svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat • dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky • odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem • chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá • má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých • zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění • chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevídomost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky • má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat • spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat • uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu

Název integrovaného bloku	Jak se rodí jaro
	- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit - dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

Jak se rodí jaro	vzdělávání	
Výchovné a vzdělávací strategie	- kompetence k učení - kompetence k řešení problémů - komunikativní kompetence - sociální a personální kompetence - činnostní a občanské kompetence	
Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy IB	Vzdělávací nabídka
bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.	bránit se projevům násilí jiného dítěte (nenechat si ubližovat, nenechat se šidit, bránit se posmívání, ohradit se proti tomu)	hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem	uvědomovat si, že člověk a příroda se navzájem ovlivňují, že každý může svým chováním působit na životní prostředí (podporovat či narušovat zdraví, přírodní prostředí i společenskou pohodu)	smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí

Jak se rodí jaro	vzdělávání	
	• všímat si nepořádku a škod, dbát o pořádek a čistotu, starat se o rostliny • zvládat drobné úklidové práce • nakládat vhodným způsobem s odpady, chápat význam třídění odpadu chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.	
domluvit se slovy i gesty, improvizovat	• dorozumět se verbálně i nonverbálně (např. používat gesta, udržet oční kontakt • reagovat správně na neverbální podněty) sledovat a zachytit hlavní myšlenku příběhu • vyslechnutý příběh převyprávět samostatně, věcně správně, popř. dokázat odhadnout, jak by mohl příběh pokračovat	vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co shlédlo komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv, samostatný slovní projev na určité téma
koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou	• pohybovat se rytmicky	hudební a hudebně pohybové hry a činnosti

Jak se rodí jaro	vzdělávání	
	• dodržet rytmus, doprovázet pohyb zpěvem (např. při pohybových hrách, při chůzi, při rytmických činnostech)	
mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte	• orientovat se ve školním prostředí • vyznat se v blízkém okolí (vědět, co se kde v blízkosti mateřské školy nachází, např. obchody, zastávka, hřiště, škola, pošta, policie, lékař, knihovna, hasiči, sportoviště)	aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci (vycházky do ulic, návštěvy obchodů, návštěvy důležitých institucí, budov a dalších pro dítě významných objektů)
mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí	• uvědomovat si, že člověk a příroda se navzájem ovlivňují, že každý může svým chováním působit na životní prostředí (podporovat či narušovat zdraví, přírodní prostředí i společenskou pohodu)	smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu
orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)	• orientovat se ve školním prostředí, vyznat se v blízkém	přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé

Jak se rodí jaro	vzdělávání	
	okolí, doma i v blízkém okolí	
osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi	• mít poznatky z nejrůznějších oblastí života a poznání v rozsahu podle toho, s čím se v praxi setkává, co kolem sebe vidí, co prožívá, co mu bylo zprostředkováno či vysvětleno (např. poznatky o přírodě živé i neživé, o přírodních jevech a dějích, o lidech a jejich životě, o kultuře či technice)	praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami) využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte
pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno	• mít přiměřeně bohatou slovní zásobu • dokázat osvojená slova aktivně uplatnit v řeči • používat větší množství slovních obrátů • správně určovat a pojmenovávat věci a jevy ve svém okolí	společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o	• všimnout si nepořádku a škod, dbát o pořádek a čistotu,	ekologicky motivované hrové aktivity (ekohry) pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, potůček apod.)

Jak se rodí jaro	vzdělávání	
rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit příroduv okolí, živé tvory apod.)	• starat se o rostliny • zvládat drobné úklidové práce • nakládat vhodným způsobem s odpady • chápat význam třídění odpadu chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.	
porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad	• přirozeně a v míře dané osobnostními předpoklady projevovat, poznávat a učit se chápat pozitivní i negativní emoce (soucit, radost, náklonnost, spokojenost, ale také strach, smutek)	dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsmev, pláč, hněv, zlobu, údiv, vážnost apod.)
porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat), přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole	• vědět, že se stále něco děje, že všechno kolem plyne, vyvíjí se a proměňuje • běžně proměnlivé okolnosti v mateřské škole vnímat jako samozřejmé a přirozeně se tomuto dění přizpůsobovat • ctít oslavy narozenin, svátků, slavností	přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě, chápat, že se vše vyvíjí a proměňuje

Jak se rodí jaro	vzdělávání	
projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon	• projevovat zájem o poznávání písmen a číslic, prohlížet si knihy (atlasy, encyklopedie, obrázkové knihy, leporela) • znát některé dětské knihy a vyprávět o nich, informace vyhledat v encyklopediích	činnosti zaměřené k vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médii apod.) činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky...)
prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)	• přiměřeně reagovat ve známých situacích, umět se zklidnit, ovládnout se, potlačit projev agrese • projevovat se citlivě k živým bytostem, přírodě i věcem, pomáhat druhým	aktivita podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími...) hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit	• porovnat a uspořádat předměty dle stanoveného pravidla (např. od nejmenšího k největšímu; • poznat, co do skupiny nepatří), • třídit předměty minimálně dle jednoho kritéria (např.	řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant konkrétní operace- velikost, hmotnost....

Jak se rodí jaro	vzdělávání	
	roztřídit knoflíky na hromádky dle barvy, tvaru, velikosti • rozumět a používat základní pojmy označující velikost (malý - velký, větší – menší, nejmenší – největší, dlouhý-krátký, vysoký - nízký, stejný) • rozumět a používat základní pojmy označující hmotnost (lehký – těžký, lehčí – těžší, nejlehčí – nejtěžší, stejně těžký)	
respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti	• dodržovat společně dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití v mateřské škole a na veřejnosti	spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě
rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci	• rozlišit některé jednoduché obrazné symboly, piktogramy a značky, umět je používat (např. číst piktogramy, pochopit obrázkové čtení)	rozlišit některé jednoduché obrazné symboly, piktogramy a značky, umět je používat (např. číst piktogramy, pochopit obrázkové čtení) pochopit význam piktogramu (např. pravidla chování ve skupině, v hromadném dopravním prostředku, znát význam elementárních dopravních značek a označení nebezpečí (elektřina, zákaz rozdělování ohně, koupání, skákání do vody atd.)

Jak se rodí jaro	vzdělávání	
	• pochopit význam piktogramu (např. pravidla chování ve skupině, v hromadném dopravním prostředku • znát význam elementárních dopravních značek a označení nebezpečí (elektřina, zákaz rozdělování ohně, koupání, skákání do vody atd.)	
rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškodit, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně	• chápat význam třídění odpadu • chránit přírodu v okolí, živé tvory • spoluvytvářet pohodu prostředí, být citlivý k přírodě	smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)
těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním	• přirozeně projevovat radost z poznání a zvládnutého (radovat se, že umí píseň, básničku, ukazuje obrázek, předvádí taneček, výrobek) • vyjádřit slovně, výtvarně pohybově, mimikou (zážitky	komentování zážitků a aktivit vedoucí k výtvarnému vyprávění, komentování obrázků apod., pomocí hudby, hudebně pohybové a dramatické improvizace se těšit z příjemných zážitků z činností

Jak se rodí jaro	vzdělávání	
	jednotlivé či v časové posloupnosti jako výtvarné vyprávění, komentovat obrázky apod., pomocí hudby, hudebně pohybovou a dramatickou improvizací atd.)	
učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)	- většinu slov a výrazů běžně používaných v prostředí dítěte (např. sdělit svoje jméno a příjmení, adresu, jména rodičů, sourozenců, kamarádů, učitele) - rozumět většině pojmenování, které se týkají dítěti známých předmětů, popř. znát i některé, které se týkají vzdálenějšího světa)	přednes, recitace, dramatizace, zpěv, samostatný slovní projev na určité téma
uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou	obhajovat svoje potřeby, svůj postoj či přání, přijímat také názor druhého, dohodnout se na kompromisním řešení	prosociální hry a činnosti, kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách

Jak se rodí jaro	vzdělávání	
vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)	• dodržovat pravidla konverzace a společenského kontaktu – řečovou kázeň (např. dokázat naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah) • dokázat zformulovat otázku, samostatně a smysluplně odpovědět na otázku • umět komentovat zážitky a aktivity, posuzovat slyšené)	rozhovory, individuální a skupinová konverzace
vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)	• pozorně poslouchat a sledovat se zájmem uměleckou produkci (např. literární, filmovou, výtvarnou, dramatickou, hudební) • vyjádřit a zhodnotit prožitky (co se líbilo a co ne, co a proč zaujalo, co bylo zajímavé, překvapivé, podnětné apod.)	setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním v mateřské škole i mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě
vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení	• projevovat zájem o nové věci, dotazovat	hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem myšlení a paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové)

Jak se rodí jaro	vzdělávání	
vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)	se při neporozumění, zkoušet, experimentovat • mít poznatky o své zemi, (znát název státu, státní vlajku, hymnu, prezidenta, hlavní město, významné svátky a události) • mít poznatky o existenci jiných zemí, národů a kultur (znát typické znaky některých významných národů), o planetě Zemi, vesmíru apod. (např. o koloběhu vody, střídání denních i ročních období a jejich příčinách, některých planetách)	aktivita vedoucí k poznatkům o planetě Zemi, vesmíru apod. (např. o koloběhu vody, střídání denních i ročních období a jejich příčinách, některých planetách)
vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách	• používat jednoduchá souvětí, vyjádřit myšlenku, nápad, mínění, popsat situaci, událost, vyjádřit svoje pocity, prožitky	vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co shlédlo, samostatný slovní projev na určité téma

Jak se rodí jaro	vzdělávání	
vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zazpívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)	vyjadřovat se zpěvem, hrou na jednoduché rytmické či hudební nástroje, hudebně pohybovou činností	přípravy a realizace společných zábav a slavností (slavnosti v rámci zvyků a tradic) hry a činnosti vedoucí k zvládnutí hudebních a instrumentálních dovedností
vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)	vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení, obracet se na dospělého o pomoc, radu atd.	běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení	- přijmout povinnost, soustředit se na činnost a samostatně ji dokončit - dokončit hru (neodbíhat od ní) i rozdělanou činnost, udržet pozornost i při méně atraktivních činnostech	hry a činnosti podporující záměrné učení
zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami	zvládat výtvarné činnosti, provádět jednoduché úkony s výtvarnými pomůckami (např. tužkou, pastelem, štětcem, nůžkami) a materiály (např.	manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním

Jak se rodí jaro	vzdělávání	
	papírem-překládání, textilem, modelovací hmotou) • kreslit, malovat, modelovat, vytrhávat, stříhat, lepit, vytvářet objekty z přírodních i umělých materiálů • zacházet správně s jednoduchými rytmickými a hudebními nástroji (např. trianglem, bubínkem, chřestidly	
zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)	• zobrazovat objekty reálné i fantazijní různými výtvarnými výrazovými prostředky (např. kresbou, malbou, plošným a prostorovým vytvářením s využíváním různých materiálů	různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem
zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)	• odhalit podstatné a nepodstatné znaky, charakteristické znaky předmětů, osob, zvířat rozlišit známé chutě a vůně i zápachy (např. slané, sladké, kyselé,	záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí

Jak se rodí jaro	vzdělávání	
	hořké, vůni koření, různých pochutin) rozlišit hmatem vlastnosti předmětu (např. strukturu povrchu), určit tvar, materiál, počet, velikost	
zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)	- chovat se přiměřeně a bezpečně ve známém prostředí (např. ve školním prostředí, na hřišti, na veřejnosti, v přírodě) - znát a dodržovat základní pravidla chování na chodníku a na ulici (dávat pozor při přecházení, rozumět světelné signalizaci)	příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů
zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)	- postarat se o své osobní věci, o hračky a pomůcky - udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce	jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí
chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim,	chápat pojmy nahoře-dole, níže-výše, vpředu-vzadu, daleko-blízko, používat tyto	činnosti při nichž dítě ukazuje-v prostoru, na vycházce, na vlastním těle, následně pak v rovině(pracovní listy) práce s obrázky řazení dvou obrázků - první a poslední z řady řazení více obrázků dle časového sledu rituál - kalendář

Jak se rodí jaro	vzdělávání	
zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase	pojmy ve spontánní řeči • odhadnout vzdálenost, pochopit perspektivu v souvislosti daleko-blízko • rozlišovat dříve, později • řadit obrázky podle časové či dějové posloupnosti • rozlišovat pojmy nejdříve, před tím, nyní, potom • přiřadit činnosti obvyklé pro roční období • orientovat se ve dnech v týdnu • chápat pojmy včera, dnes a zítra	počasí činnosti zasvěčující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem rozhovor s cílem zjistit, zda dítě tyto pojmy chápe

5.4.4 Čarovné léto

Název integrovaného bloku	Čarovné léto
Oblast	Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět
Charakteristika integrovaného bloku	Čarovné léto - období slunce

Název integrovaného bloku	Čarovné léto
	Vysvětlíme si, co znamená Mezinárodní den dětí, rozličnost lidských ras a národů. Připomeneme si jak je svět uspořádaný, jak je mnohočetný a veliký. Uvědomíme si, v čem se lidé odlišují a co mají všichni společného. Učíme děti, aby si vážili nejen samy sebe, ale i druhých, kteří nemusí být stejní jako oni. Každý má své místo na tomto světě. Svatojánská noc je vlastně takovým pokračováním oslav Letního slunovratu, kdy se vítá léto a teplé, úrodné období, zkrátila se noc a prodloužil den... A právě k tomu svátku volně navazuje SVATOJÁNSKÁ NOC. Je to magická a kouzelná noc z 23. na 24. června - jejíž tradice sahají do dalekého starověku, keltské historie a po nich to převzali i Slované. Otevírá se země a skály, aby nám nechaly nahlédnout do truhly svých skrytých pokladů. Po léta se říkalo, že člověk s dobrým srdcem směl odnést tolik, kolik sám holýma rukama unese.... Zlého člověka skála uzavřela na další rok - nebo navždy. Rostliny a bylinky dnes mají dvakrát silnější moc a nasbírané kolem půlnoci pak nemocným činí zázraky...Poklady nejsou jen to co se třpytí. Slovo POKLAD není jen stříbrný peníz a drahé kamení. Poklad je láska, srdce a zdraví.. Těšíme se: čekají nás prázdniny a musíme se rozloučit s kamarády, kteří odcházejí do škol, říci si „ahoj“ před prázdninami. Proběhne pasování na školáka , velká slavnost pro děti i jejich rodiče. Je to den plný veselí a dárků, ale i smutku nad nadcházející ztrátou kamaráda. Děti si uvědomují pocit rozloučení a podstatu lidských vztahů: potkávání se a rozloučení. Na konci školního roku plánujeme s dětmi výlet do okolí našeho města. Vybereme si něco zajímavého a přínosného, aby to obohatilo naše poznání a vědomosti o životě lidí, zvířat atd. (Výlet na statek, farmu, do ZOO či jen pěší procházka do okrajové části našeho města). Vhodnou motivací u dětí podporujeme pocit těšení se a plánování na to, co nás čeká. Poučíme děti přijatelným způsobem o možném nebezpečí, které nám může znepříjemnit výlet i čeho se vyvarovat o prázdninách. Některé děti mají vlastní zkušenosti a tak vyprávějí své zážitky. formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat chápat slovní vtip a humor nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)

Název integrovaného bloku	Čarovné léto
	porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách) postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.) respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc) ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod. zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.) zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.) zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.) zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku) chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni integrovaného bloku, jimiž jsou cíleně utvářeny a rozvíjeny klíčové kompetence dětí	kompetence k učení: • soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů • získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení

Název integrovaného bloku	Čarovné léto
	• má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách, orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije • klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo • učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům • odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých - pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí kompetence k řešení problémů: • všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem • řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého • problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost • při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích • zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti - rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit • chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit • nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu kommunikativní kompetence: • ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog

Název integrovaného bloku	Čarovné léto
	• dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod. • domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci • v běžných situacích komunikuje bez zábrán a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou • ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní - průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím • dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.) • ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku sociální a personální kompetence: • samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej • uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky • dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost • ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopný respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy • napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí • spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim • při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout • je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným • chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování činnostní a občanské kompetence: • svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat

Název integrovaného bloku	Čarovné léto
	• dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky • odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem • chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá • má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých • zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění • chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky • má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat • spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat • uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu • ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit • dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

Čarovné léto	vzdělávání	
Výchovné a vzdělávací strategie	kompetence k učení kompetence k řešení problémů komunikativní kompetence sociální a personální kompetence činnostní a občanské kompetence	
Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy IB	Vzdělávací nabídka
formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat	- sledovat a zachytit hlavní myšlenku příběhu - vyslechnutý příběh převyprávět samostatně, věcně správně, popř. dokázat odhadnout, jak by mohl příběh pokračovat	komentování zážitků a aktivit, vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co shlédlo
chápat slovní vtip a humor	chápat jednoduché hádanky a vtipy, sledovat a zachytit hlavní myšlenku	prohlížení a „čtení“ knížek, samostatný slovní projev
nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným	- vymýšlet nová řešení nebo alternativní k běžným (např. jak by to šlo jinak, co by se stalo, kdyby) a verbalizovat je - jednoduchý problém vyřešit samostatně i	spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant

Čarovné léto	vzdělávání	
	ve spolupráci s kamarády, při složitějších se poradit, • postupovat podle pokynů a instrukcí	
odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná	• nepříjemný kontakt a komunikaci dokázat odmítnout • umět ve styku s dětmi si říct co se mi líbí nebo nelíbí	běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením
ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)	• pracovat se stavebnicemi, skládkami (stavět z kostek, navlékat korálky, skládat mozaiky, zavázat kličku) • zvládat výtvarné činnosti, provádět jednoduché úkony s výtvarnými pomůckami (např. tužkou, pastelem, štětcem, nůžkami) a materiály (např. papírem-překládání, textilem, modelovací hmotou) • kreslit, malovat, modelovat, vytrhávat,	manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním

Čarovné léto	vzdělávání	
	stříhat, lepit, vytvářet objekty z přírodních i umělých materiálů zacházet správně s jednoduchými rytmickými a hudebními nástroji (např. trianglem, bubínkem, chřestidly)	
porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)	- sledovat a zachytit hlavní myšlenku příběhu - vyslechnutý příběh převyprávět samostatně, věcně správně, popř. dokázat odhadnout, jak by mohl příběh pokračovat - používat jednoduchá souvětí	poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým
postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí	- nechat se získat pro záměrné učení - odlišit hru od systematické povinnosti - přijmout povinnost, soustředit se na činnost a samostatně ji dokončit	činnosti zaměřené k vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médii apod.)

Čarovné léto	vzdělávání	
	• přijímat pokyny ,plnit činnosti podle instrukcí • respektovat a přijímat přirozenou autoritu dospělých	
prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)	• umět to, co prožívá, vyjádřit slovně, výtvarně pohybově, mimikou (zážitky jednotlivé či v časové posloupnosti jako výtvarné vyprávění, komentovat obrázky apod., pomocí hudby, hudebně pohybovou a dramatickou improvizací atd.) • přiměřeně reagovat ve známých situacích, umět se zklidnit, ovládnout se, potlačit projev agrese	běžné verbální i neverbální komunikační aktivity, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti	• dodržovat společně dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití v mateřské škole a na veřejnosti • chápat podstatu hry a její pravidla,	spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě různorodé společné hry a skupinové aktivity

Čarovné léto	vzdělávání	
	dodržovat pravidla her a jiných činností, hrát spravedlivě, nepodvádět, umět i prohrávat	
uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)	• chovat se přiměřeně a bezpečně ve známém prostředí (např. ve školním prostředí, na hřišti, na veřejnosti, v přírodě) • znát a dodržovat základní pravidla chování na chodníku a na ulici (dávat pozor při přecházení) • rozumět světelné signalizaci) vědět, jak se vyhnout nebezpečí (být opatrné, obezřetné, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc, koho přivolat)	příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozících při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi)
ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování	• reagovat přiměřeně dané situaci (odmítat agresi, přijímat vzor společenského chování, umět se podřídit)	příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení

Čarovné léto	vzdělávání	
	• umět se přizpůsobit změnám • přiměřeně reagovat ve známých situacích, umět se zklidnit, ovládnout se, potlačit projev agrese	
zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod.	• zacházet šetrně s vlastními a cizími pomůckami, hračkami, s knížkami, věcmi denní potřeby, umět požádat a poděkovat	hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)
zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)	• zobrazovat objekty reálné i fantazijní různými výtvarnými výrazovými prostředky (např. kresbou, malbou, plošným a prostorovým vytvářením s využíváním různých materiálů)	aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamující dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)
zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)	• umět to, co prožívá, vyjádřit slovně, výtvarně pohybově, mimikou (zážitky jednotlivé či v časové posloupnosti jako	estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další)

Čarovné léto	vzdělávání	
	výtvarné vyprávění, komentovat obrázky apod., pomocí hudby, hudebně pohybovou a dramatickou improvizací atd.)	
zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)	• pečovat o osobní hygienu, samostatně zvládat pravidelné běžné denní úkony (např. používat toaletní papír a splachovací zařízení, mýt si a utírat ruce, umět používat kapesník) • samostatně se oblékat, svlékat, obouvat, zapnout knoflíky, zipy, zavázat tkaničky • samostatně jíst, používat příbor, nalít si nápoj, popř. polévku, používat ubrousek • postarat se o své osobní věci, o hračky a pomůcky udržovat pořádek, zvládat	pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.

Čarovné léto	vzdělávání	
	jednoduché úklidové práce	
zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)	• zvládat nižší překážky, zvládat různé druhy lezení, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, nářadí, užívat různé pomůcky k pohybu (tříkolky, koloběžky, odrážedla)	lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezónní činnosti, míčové hry apod.)
chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase	• chápat dvě kritéria prostorových vztahů - př. vpravo nahoře pojmy především pozítří chápat pojmy především pozítří (pro nejstarší děti) • opakovat základní prostorové pojmy - před, za, pod, vedle, dole, mezi vysoko, nízko, na konci, na začátku, vpředu vzadu	umísťování předmětů na formát papíru rozdělený na čtyři díly (dle slovní instrukce pracovní listy rituál - kalendář počasí činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem hry a praktické činnosti procvičující orientaci v prostoru přirozené situace, v nich dítě tyto pojmy užívá motivovaná manipulace s předměty, hračkami či materiálem

6 Dílčí projekty a programy

Hlavní metodou a formou jak děti přivést k cílům, jež jsme si stanovili a jak vtáhnou i rodiče do dění školy jsou společné slavnosti, které se staly nedílnou součástí jednotlivých programů tříd, ubírají se k ročnímu období a křesťanským svátkům, slavnosti ve třídách organizují s učitelkou a materiálně zabezpečují rodiče:

Michaelská slavnost – září, slavnost podzimní rovnodennosti, děti si připraví dřevěné meče

V přírodě vrcholí sklizeň úrody, hlavními symboly jsou plod, zrna, jablko. Michal je pro děti rytířem, který se pouští do boje s drakem za pomoci vlastnoručně vyrobeného meče. Děti procházejí v symbolickém převlečení vytýčenou dráhou v přírodě bojovat s drakem. Je to boj se sebou samým, s vlastnostmi, které nás ochromují v našem úsilí.

Pomůcky. Drak, sluj, dřevěné meče, čelenky, kamínky, látkové, provázkem svázané pytlíčky s pískem či hlínou.

Martinská slavnost – listopad, děti si připraví lucerničky

Martinský motiv je motivem dělení, rozdělení se, symbol hluboké spoluúčasti na lidském utrpení. Děti poznají legendu o rytíři na bílém koni, který se rozdělil o svůj plášť a ochránil ubožáka před zimou. Pouť ve tmě s lucerničkami za zpěvu a tónu hudby je velmi poutavá.

Pomůcky: kůň, Martin jezdec, žebrák, martinské rohlíčky, hudba

Adventní spirála, motiv ztišení se a dlouhé cesty, děti si zhotoví svícny z jablíčka

Nejkrásnější slavnost s andílkem. Spirála je vytvořena z voňavého chvojí, na ni umístěny svícny pro rozsvícení světýlek. Andílek provází jednotlivě děti spirálou a společně světélka rozsvěcují. Odměnou při opakované pouti je perníček.

Pomůcky: anděl, chvojí, perníčky, hudba, hvězdičky, adventní věnec, zvoneček

Mikuláš s čertem- Zlatá kniha dobrých skutků

Vánoční tvoření – tvoření svícňů, zápichy z včelích plástů, další výrobky podtrhující vánoční atmosféru

Vánoční slavnost, děti si připraví kostýmy a rekvizity

Vánoční hra-Putování Josefa a Marie do Betléma, zpěv vánočních koled

Slavnost Hromnic, slavnost světél -únor- **slévání svící do jedné veliké** , jako symbolu Období světél

S dětmi se symbolicky slévají zbytky všech svíček. Skutečnou vládu nad Zemí již opět získává slunce.

Masopustní slavnost /únor nebo březen/– ve znamení zvířátek a dobrého jídla, pocitu dostatku a nového sebenaplnění, proces probouzení přírody. Proces probouzení přírody přináší dětem mnoho nových zážitků, všechny jarní dětské hry jsou výrazem právě takové radostnosti, pohybu, činnosti a čistoty.

Pomůcky. Masky, hudba, občerstvení

Vynášení smrtky Moreny / březen/ jarní slavnost – z nitra země počínají pronikat životní síly, probouzí se vše, co několik měsíců odpočívalo

Pomůcky. Smrtka ze slámy, oblečená, náhrdelník z vajíček, pečení Jidášů

Velikonoční tvoření, vajíčka-symbolu nově se rodícího života a zajíc-symbol altruismu a překonávání svých vlastních potřeb, pletení pomlázek, sazení semínka a vlastní rostliny

Z toho, kdo je obdarován se stává ten, kdo obdarovává.

Pomůcky: vyfouknutá vajíčka, proutky na pomlázky, stuhy, vosk na barvení, špejle..

Otvírání studánek / květen/ **a čištění studánek v přírodě** -aby země mohla opravdu vydechnout, aby ozdravná síla mohla volně proudit ven.

Pomůcky: lopatky, kyblíčky, hrabičky, kelímky, pečivo, studánka, studánková víla ,džbán, pitná voda, povídání

Svatojánská slavnost / červen/-svatojánský oheň a vaření bylinných čajů-darů od strážkyně pramenů síly země

Pomůcky: něco na opékání, košíčky na bylinky, skřítek ,víla, svíčky ,skleničky, poklad-truhla naplněná překvapením.

Pasování školáků na rytíře- loučení se s dětmi, které jdou po prázdninách do základní školy

Pomůcky: šerpy, úkoly pro školáky, dárky

Narozeninová slavnost .

Slavnost narozenin je v naší mateřské škole vnímána jako významná událost. Každé dítě – oslavenec má možnost jednou v roce oslavit svůj narozeninový den společně s ostatními dětmi a učitelkou. Všechno dění v tento den směřuje k oslavenci. Dítě prožívá svůj významný den v okruhu svých kamarádů.

Sledujeme dle RVP PV tradičně předávané hodnoty, jako jsou úcta k druhému člověku, ohleduplnost, zodpovědnost, solidarita, naslouchání nebo sebevýchova, partnerství spolupráce a z toho plynoucí svobodné jednání člověka.

Jednotlivé třídní vzdělávací programy mají ke zvoleným konkrétním tématům v integrovaných blocích uveden časový plán, vlastní konkrétní obsah činností s očekávanými výstupy a vlastní dílčí vzdělávací cíle k dosažení kompetencí dětí na konci zvolené činnosti. TVP respektuje věk dětí.

Tématické bloky jdou napříč všemi oblastmi vzdělávání.

Rituály: říkadla s pohybovým ztvárněním, se skřítkem, rekvizitami

- na přivítanou dne v ranním komunitním kruhu
- při mazání ruček olejem
- při malování, před jídlem
- před ukládáním k odpočinku
- kalendář počasí
- narozeninový den

Komunitní kruh- hovoříme s dětmi o jejich pocitech, přáních, zážitcích, co prožili-sebepoznání

Pečení zvykového pečiva- např. jablka v županu , martinské rohlíčky, štrúdl, chléb

Pranostiky- v rámci témat jsou s nimi děti seznamovány v průběhu celého roku

Hry : tvořivé,námětové,dramatizující,konstruktivní,pohybové,didaktické,smyslové...

Tvořivě dramatické činnosti - dramatické scénky a etudy, hra v rolích, pantomima ,improvizace, zástupová řeč, sociogramy, pohybové etudy, hry na objevování sebe sama, druhých, objevování v prostoru, vymýšlení příběhů, navazování zrakového kontaktu, hry se zástupnými rekvizitami, cvičení sociální citlivosti

Hudební činnosti -pěvecké, hudebně-pohybové, poslechové, instrumentální, hra na tělo, na ozvěnu, dechová cvičení, hudební hádanky, rytmizační a sluchová cvičení ,tanec, hry se zpěvem

Výtvarné činnosti- kresba různými materiály na různé podklady, malba prsty, štětcem, zapouštění barev, netradiční výtvarné techniky,(koláže, frotáže, muchláže, niťová technika ad.),otiskování listů, otiskování rukou ,nohou.., práce s netradičními materiály, grafomotorická cvičení

Pracovní činnosti-modelování (vosk, modelovací hlína), skládání papíru, stříhání, mačkání, lepení, plošné tvoření a konstruování z přírodnin a přírodních materiálů, tvoření z včelího vosku (odlévání svíček) ad.

Pohybové aktivity -cvičení zahrnující lokomoční pohyby, přirozená cvičení, běh, chůze, poskoky, lezení, házení, zdravotní cvičení, akrobatické, cvik a relaxace, cvičení s pomůckami-míči, obručemi, padákem, plyšáky, kaštánky, kostkami, pohybové hry, jógové cviky

Kognitivní činnosti-kladení otázek a hledání odpovědí, diskuze nad problémem, samostatné objevování,hry na rozvoj orientace v rovině i prostoru (cesty a labyrinty),hry na procvičení uspořádávání,třídění a přiřazování dle dané kategorie poznávání, procvičování číselné řady,množstevních pojmů (více,méně,stejně),ad.

Smyslové hry a prstové hry

Hry zaměřené na rozvíjení zapamatování, pozornosti, představivosti a fantazie

Experimentální činnosti – praktická zkoumání

Jazykové hříčky a artikulační cvičení

Pěstitecké činnosti a aktivity- rychlení semínek, sázení a přesazování, sběr přírodnin, uhrabávání listů

Při volbě a výběru každého tématu dbáme na to, aby téma vycházelo ze zájmů a potřeb dětí, aby jim bylo obsahově blízké a mělo spojitost se skutečným životem, reálnými situacemi.

Motivační texty (pohádky, básně, hádanky, říkadlo...pomáhají zachování kontinuity tématu-kontinuitu jednotlivých činností udržuje nejen motivační text, z něhož činnosti vycházejí a na nějž navazují, ale přispívá k ní i skutečnost, že výsledky výtvarných činností, pracovních...tedy výsledky práce dětí, využíváme dále:

Příklad činnosti: Děti si z ořechových skořápek malbou vytvoří „berušky“, ty pak mohou hledat v prostoru třídy, poznávat je hmatem mezi jinými předměty, zpívat si s nimi a tancovat, atd. Z knížek vztahujících se k tématu, čteme dětem před odpoledním odpočinkem, v průběhu celého roku.

7 Systém evaluace

7.1 Oblasti autoevaluace

Plánování předškolního vzdělávání, sledování a vyhodnocování jeho průběhu i výsledků zvyšují účinnost a jeho kvalitu. Vnitřní hodnocení probíhá na úrovni školy i třídy. Spolupracujeme s poradenskými službami, jako jsou pedagogicko-psychologická poradna, Speciálně-pedagogické centrum a pediatrie dětí při stanovování individuálního plánu a postupu.

Při evaluaci si stanovujeme:

- předmět evaluace (na které konkrétní jevy se mateřská škola zaměří) = CO
- metody a techniky evaluace (formy, způsob vyhodnocování) = JAK (ČÍM)
- časový plán (konkrétní termíny či frekvence hodnocení) = KDY

Formy a techniky evaluace na naší škole s časovým plánem:

1. Vlastní hodnocení školy se provede 1 krát za 3 roky, za každý školní rok bude zpracováváno stručné hodnocení na konci srpna v Ročním plánu školy /viz.příloha / - cíle, podmínky, průběh a výsledky vzdělávání na naší škole
2. Pedagogické rady a jejich závěry – září, říjen, leden, březen, květen.
3. Kontrolní a hospitační činnosti ředitelky MŠ-Plán hospitační činnosti pro každý šk.rok, Záznamy, zápisy-ředitelka a vedoucí úseků
4. Kontrola respektování školou vydaných směrnic, zejména Školního řádu-od září a průběžně

Techniky hodnocení v rámci jednotlivých tříd :

- charakteristika třídy-složení dětí, věk, adaptační souvislosti, zajímavosti /září/
- týdenní režim třídy, denní rytmus a řád /od září/
- společná pravidla ve třídě nastavená pro vytváření vhodného stereotypu /od září/- hodnocení na konci každého bloku
- hodnocení věcných a ostatních podmínek pro děti a pro vykonávání vzdělávací činnosti ve třídě-průběžně na konci každého bloku a v Ročním plánu
- zápisy z třídních schůzek-pravidelně čtvrtletně
- hodnocení výsledků vzdělávání u dětí na konci integrovaných bloků ve TV, záznamy o vzdělávacích pokrocích dětí- na konci každého bloku
- Záznamy o dětech, vedení portfolia dítěte, přehledu o rozvoji dítěte, práce dětí-průběžně, u dětí jdoucích k zápisu do 1.tř. ZŠ poskytnout rodičům kopii záznamu a závěr, na konci šk. roku uzavření Záznamu o dítěti 3.ročníku MŠ, odcházejících do ZŠ a uložení do archivu MŠ

- Záznamy a denní poznámky - dokumentace třídy – Přehledy vých.práce-Třídní knihy, Přehled docházky dětí-povinná dokumentace na třídě od září
 - hodnocení slavností a akcí dětí ve třídě– průběžně na konci každého bloku
 - portfolium učitelky – zásobník metodických materiálů k práci-vede si každá učitelka
 - hodnocení plnění Ročního plánu a ŠVP –na konci každého šk.roku
 - hodnocení jednotlivých třídních vzdělávacích programů- na konci každého šk.roku
 - hodnocení spolupráce s rodiči a partnery v TVP-na konci každého bloku
1. Individuální hodnocení dětí : /Záznam o dítěti u předškoláků a odkladů ŠD, Individuální vzdělávací program pro děti s odkladem ŠD a integrované děti se spec.vzdělávacími potřebami /-učitelky 3.-6.třídy
 2. Kritéria hodnocení a přiznávání osobních příplatků a odměn pedagogům a zaměstnancům školy- stanoveno ředitelstvím MŠ
 3. Hodnocení DVPP a samostudia, plán dalšího vzdělávání – rozšiřování odbornosti učitelek
 4. Organizační řád školy – záznamy vedoucích úseků-zást.řed., školnice, vedoucí stravování, kontrola vedení účetnictví./ kontrola dodržování dalších vnitřních směrnic.

7.2 Cíle a kritéria autoevaluace

Podmínky ke vzdělání:

obsah a průběh vzdělávání - mimovýukové aktivity (ankety pro rodiče),

obsah a průběh vzdělávání - plánování výuky,

obsah a průběh vzdělávání - podpůrné výukové materiály,

obsah a průběh vzdělávání - realizace výuky (interakce učitele a žáků/děti, strategie učení cizímu jazyku, rozvoj kompetencí k učení),

obsah a průběh vzdělávání - školní vzdělávací program,

podmínky ke vzdělávání bezpečnostní a hygienické,

podmínky ke vzdělávání demografické (motivace žáků/děti, postoje žáků/děti ke škole),

podmínky ke vzdělávání ekonomické,

podmínky ke vzdělávání materiální,

podmínky ke vzdělávání personální,

podpora školy žákům, spolupráce s rodiči apod. - klima školy (interakce učitele a žáků klima učitel. sboru),

podpora školy žákům/dětem, spolupráce s rodiči apod. - spolupráce s odbornými institucemi a zřizovatelem,

podpora školy žákům/dětem, spolupráce s rodiči apod. - spolupráce s rodiči (ankety pro rodiče),

podpora školy žákům/dětem, spolupráce s rodiči apod. - systém podpory žákům/dětem,

podpora školy žákům/dětem, spolupráce s rodiči apod. - zohlednění individuálních potřeb žáků/děti,

úroveň výsledků práce školy - kvalitativní analýza,

úroveň výsledků práce školy - kvantitativní analýza,
vedení a řízení školy, kvalita personální práce a dalšího vzdělávání ped. pracovníků - profesionalita
- strategické řízení,
výsledky vzdělávání žáků/dětí - hodnocení výuky (interakce učitele a žáků/dětí),
výsledky vzdělávání žáků/dětí - klíčové kompetence,
výsledky vzdělávání žáků/dětí - motivace (motivace žáků),
výsledky vzdělávání žáků/dětí - postoje (postoje žáků ke škole),
výsledky vzdělávání žáků/dětí - úspěšnost absolventů,
výsledky vzdělávání žáků/dětí - znalosti a dovednosti

7.3 Nástroje autoevaluace

Škola používá k jednotlivým oblastem autoevaluace následující nástroje:

analýza školní dokumentace,
anketa pro rodiče,
anketa pro učitele,
anketa pro žáky/děti,
hospitace vedením (ředitel, zástupce ředitele, zástupce předmětové komise apod.),
vzájemné hospitace pedagogů,
zjišťování a vyhodnocování výsledků vzdělávání žáků/dětí,
zpětná vazba absolventů

7.4 Časové rozvržení autoevaluačních činností a odpovědnosti pedagogů

Autoevaluační činnosti jsou prováděny pravidelně častěji než pololetí.